

HAAPAJÄRVEN AMMATTIOPISTON KESTÄVÄN KEHITYKSEN TYÖ

Jarmo Juntila

Opinnäytetyö
Marraskuu 2011
Metsätalous
Tampereen ammattikorkeakoulu

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Tampere University of Applied Sciences

TIIVISTELMÄ

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU

Metsätalouden koulutusohjelma

Työn tekijä: Jarmo Juntila

Työn nimi: Haapajärven ammattiopiston kestävän kehityksen työ

Päivämäärä: 4.12.2011 Sivumäärä 32 + 13 liitettä

Työn ohjaaja: Ari Vanamo

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin Haapajärven ammattiopiston henkilökunnan tarpeita ja osaamista kestävän kehityksen työlle koulun arjessa ja opetuksessa. Ammatillisten oppilaitosten kestävän kehityksen työllä pyritään parantamaan työelämälähtöisen koulutuksen laatua ja luonnetta. Kestävän kehityksen työllä on tarkoitus kehittää ja luoda kestäviä toimintatapoja toimintakulttuuriin ja saada tekeminen kestäväksi myös tuleville sukupolville.

Työn empiirinen aineisto kerääminen aloitettiin kyselytutkimuksen avulla, jossa selvitettiin koulun henkilökunnan tämän hetkiset tiedot kestävästä kehityksestä. Kysely tavoitti koko henkilökunnan. Tavoitteena oli mitata kestävän kehityksen osaaminen työn alussa, ja saada vertailumateriaalia tuleviin kyselyihin.

Tutkimuksessa saaduilla tiedoilla voitiin todeta, että kestävän kehityksen onnistuminen ja tiedon siirtäminen opetussuunnitelmiin vaatii jokaisen henkilökuntaan kuuluvan osallistumista. Rakentamalla toimiva kestävän kehityksen toimintamalli saadaan opiskelijoille siirrettyä koulutuksen kautta työelämään tietoa ja taitoa luontoa säästävistä ja suojelevista toimintatavoista.

Avainsanat: Kestävä kehitys, Haapajärven ammattiopisto, työelämä

ABSTRACT

TAMPERE UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Forestry training program

Author: Jarmo Junttila

Name of thesis: Work of sustainable development in Haapajärvi vocational college

Date: December 4th 2011

Pages: 32 + 13 Appendices

Instructor: Ari Vanamo

This study examined the Haapajärvi vocational college staff's needs and skills for a work of sustainable development at the school's everyday life and teaching. The work of sustainable development in vocational colleges is trying to improve the quality and nature of education, which is based on working life. The purpose of this work of sustainable development is to develop and create long-standing procedures for operational field and make it viable for the next generations.

The empirical material for the study was collected by a questionnaire which examined the awareness of personnel towards a work of sustainable development at the moment. The questionnaire covered the whole personnel. The objective of this study was to measure skills of the personnel at the beginning of work of sustainable development and get reference material for forthcoming questionnaires.

The studies show that succeeding in sustainable development work and transfer of this information to curriculum, will demand participation from the whole personnel. By building a functional pattern of sustainable development in work, we are able to educate and transfer knowhow, which saves and protects nature, to students working life.

Keywords: sustainable development, Haapajärvi vocational collage, working life

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

Sisältö

1	JOHDANTO	1
2	HAAPAJÄRVEN AMMATTIOPISTON KESTÄVÄ KEHITYS	2
2.1	KESTÄVÄ KEHITYS MAAILMALLA	2
2.2	KESTÄVÄ KEHITYS SUOMESSA.....	3
2.3	KESTÄVÄ KEHITYS AMMATILLISISSA OPPILAITOKSISSA	4
2.4	KESTÄVÄ KEHITYS HAAPAJÄRVEN AMMATTIOPISTOLLA	5
3	LÄHTÖTILANTEEN KARTOITUS	9
3.1	SUUNNITTELU	9
3.2	TOTEUTUS.....	11
3.3	ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN	13
4	TUTKIMUSTULOKSET JA TULOSTEN TARKASTELU	16
4.1	TUTKIMUKSEN TAUSTAA	16
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	28
	LÄHTEET	30
	LIITTEET:	31
	LIITE. TUTKIMUS TAULUKOITA	36

1 Johdanto

Kestävän kehityksen eli ”keke” -työn tarkoitus on taata terveelliset, turvalliset ja oikeudenmukaiset elämisen mahdollisuudet myös tuleville sukupolville. Koulujen tehtävänä on siirtää tätä tietoa oppilaille ja tukea heidän kestävästä elämäntapaansa.

Kestävän kehityksen ohjelmaa on alettu rakentaa ammatillisille oppilaitoksille tarkoituksena kehittää opetuksen ja koulutuksen laatua niin, että työelämän antamat haasteet tulevien ammattiosaajien ja työnantajien välillä kohtaisivat paremmin. Eri ammatilliset oppilaitokset sitoutuvat kestävästä kehityksestä työllä etsimään omasta toiminnastaan asioita, joissa heillä olisi kehittämisen tarvetta.

Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymään kuuluvaan Haapajärven ammattiopistoon kuuluvat liiketalouden osasto ja maa- ja metsätalous osasto. Maa- ja metsätalousosasto toimii samalla tontilla, jossa näkyvimpänä on maatalousopetus. Metsäopetus on sulautettu pääosin samoihin tiloihin, mutta omia opetustilojakin löytyy. Liiketalouden opetus tapahtuu omassa paikassa, joka on hieman erillään muista opistoista.

Tämän työn tarkoituksena on tutkia kestävästä kehityksestä tärkeimpiä kehitysalueita ja antaa suuntaa kestävästä kehityksestä työhön Haapajärven ammattiopistolla. Kestävästä kehityksestä työ on tarkoitus sertifioida vuoteen 2014 mennessä. Kestävästä kehityksestä sertifiointin toteutumisesta vastaa opetus, kasvatus- ja koulutusalojen säätiö eli OKKA-säätiö.

Tarkoitus kestävästä kehityksestä järjestelmän luomiseen on selvittää eri toimialoilla mahdolliset kehityskohteet ja vähentää turhaa kulutusta ja toimintaa. Toimilla pyritään järjestämään laadukkaampaa koulutusta työelämän tarpeisiin ja toimimaan työelämässä olevien kestävästä kehityksestä ohjelmien mukaan.

2 HAAPAJÄRVEN AMMATTIOPISTON KESTÄVÄ KEHITYS

2.1 Kestävä kehitys maailmalla

Maailman ympäristöongelmalliset vaikutukset alkoivat näkyä 1970-luvulla. Kansainvälisesti asia nostettiin esille Tukholmassa järjestetyssä YK:n ympäristökongressissa. Tällöin luotiin ensimmäinen maailmanlaajuinen keskustelufoorumi, jossa keskusteltiin ympäristön tilasta ja ryhdyttiin kartoittamaan sen tilannetta. Seuraava merkittävä YK:n tekemä toimi oli aloite maailmanlaajuisen ympäristön ja kehityksen komission perustamisesta 1983. Komissio teki neljän vuoden aikana raportin, joka oli merkittävä liikkeelle paneva voima monissa kansainvälisissä kehityksen jatkotoimenpiteissä ja prosesseissa. Raportin ansiosta kestävä kehitys nousi kansainvälisen politiikan käsitteeksi. Määritelmä oli silloin kehitys, joka mahdollistaa nykyhetken tarpeiden tyydyttämisen viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa. (Kestävän kehityksen toteutuminen ammatillisissa oppilaitoksissa ja opettajien täydennyskoulutustarpeet 2006.)

Vuonna 1992 Rio Janeirossa YK:n ympäristö- ja kehityskongressissa saatiin lopputulokseksi Rion julistus ja siihen liittyvä toimintaohjelma Agenda 21, nämä vahvistivat kestävä kehityksen kansainvälisen politiikan käsitteeksi. Lisäksi perustettiin Agenda 21 tavoitteiden toteutumista seuraava YK:n kestävä kehityksen komissio. (Kestävän kehityksen toteutuminen ammatillisissa oppilaitoksissa ja opettajien täydennyskoulutustarpeet 2006.)

YK:n kestävä kehityksen huippukokous järjestettiin vuonna 2002 Johannesburgissa Etelä-Afrikassa. Kokouksessa luotiin toimintasuunnitelma Agenda 21:n tueksi. Toimintasuunnitelman teossa käytettiin hyväksi Rion kokouksen jälkeen saatuja kokemuksia. Myös tässä suunnitelmassa korostettiin koulutuksen tärkeyttä kestävä kehityksen edistämiseksi. (Kestävän kehityksen toteutuminen ammatillisissa oppilaitoksissa ja opettajien täydennyskoulutustarpeet 2006.)

2.2 Kestävä kehitys Suomessa

Kansainväliset suuret ohjelmat ovat saaneet tuekseen monia paikallisempia kestävän kehityksen ohjelmia. Suomen kannalta yksi merkittävin on Baltic 21- ohjelma, mikä perustettiin Itämerenmaiden pääministereiden toimesta vuonna 1996. Alkuperäisestä ohjelmasta puuttui kuitenkin koulutuksen painoarvo, joka korjattiin 2000, jolloin koulutus otettiin mukaan niin sanotulla Haagan julistuksella, ja koulutusta koskeva kestävän kehityksen ohjelma hyväksyttiin vuonna 2002 pidetyssä itämeren maiden opetusministereiden kokouksessa. Ohjelmalla pyritään kehittämään koulutusjärjestelmää niin, että kestävän kehityksen näkökohdista tulisi niiden pysyvä ja luonteva osa. (Kestävän kehityksen toteutuminen ammatillisissa oppilaitoksissa ja opettajien täydennyskoulutustarpeet 2006.)

Vuosille 2002–2007 asetettu Suomen kestävän kehityksen toimikunta perusti koulutusjaoston, jonka tehtävänä oli tutkia ja kartoittaa kestävän kehityksen toteutumista koulutusjärjestelmässä. Toimikuntaan kuului 24:n eri toimitahon edustajia. Sen valmisteleva kestävää kehitystä edistävän kasvatuksen ja koulutuksen strategia esiteltiin toimikunnalle 15.3.2006. Suomen kestävän kehityksen toimikunta hyväksyi koulutusjaoston valmistelevan kestävää kehitystä edistävän kasvatuksen ja koulutuksen strategian ja sen toimeenpanosuunnitelman vuosille 2006–2014 toukokuussa 2006 sisällytettäväksi toimikunnan omaan Kansainvälisen kestävän kehityksen strategiaan 2006. (Kestävän kehityksen toteutuminen ammatillisissa oppilaitoksissa ja opettajien täydennyskoulutustarpeet 2006. Kohti kestävää ammatillista koulutusta 2006.)

2.3 Kestävä kehitys ammatillisissa oppilaitoksissa

Valtakunnallisesti on annettu tavoitteeksi, että kaikilla kouluilla ja oppilaitoksilla olisi vuoteen 2010 mennessä oma kestävän kehityksen toimintaohjelma ja 15 prosentilla koulutusorganisaatioista tulisi olla jokin ulkoinen tunnus tai sertifikaatti kestävän kehityksen työstään vuoteen 2014 mennessä. (Laininen ym. 2005)

Tätä varten ammatillista koulutusta tarjoavissa koulutuspaikoissa on ryhdytty toteuttamaan kestävän kehityksen toimintasuunnitelmaa, jossa kestävän kehityksen eri teemat pyritään sisällyttämään opetussuunnitelmiin. Tavoitteena on saada koulutukseen lisää laatua ja kestävän kehityksen asioiden kouluttamista opiskelijoille. Kestävä kehitys koulun arjessa ja opetuksessa antaa kolme kehittämisen työn pääkohtaa nämä ovat: ekologinen kestävyys, taloudellinen kestävyys ja sosiaalinen kestävyys. Kestävän kehityksen edistämisen tavoitteena tulee olla, että opiskelija tuntee kestävän kehityksen periaatteet ja motivoituu toimimaan niiden puolesta työssä ja kansalaisena. Hän tuntee ympäristömyönteiset työ- ja toimintatavat ja toimii niiden mukaisesti sekä erityisesti tunnistaa tavanomaiset ongelmajätteet ja hallitsee niiden käsittelyn. Hän arvostaa luonnon monimuotoisuutta ja ymmärtää kestävän kehityksen taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuurillisia ulottuvuuksia sekä osaa toimia niiden puolesta. (Kestävän kehityksen toteutuminen ammatillisissa oppilaitoksissa ja opettajien täydennyskoulutustarpeet 2006.)

2.4 Kestävä kehitys Haapajärven ammattiopistolla

Kestävän kehityksen työtä on Haapajärven ammattiopistolla tietoisesti tehty useita vuosia. Kestävän kehityksen työ on tullut työelämän tasolta siirtyen sitä kautta opetussuunnitelmiin ja käytännön toteutukseen. Opetus on aina pyritty pitämään mahdollisimman työelämälähtöisenä ja pyritty toteuttamaan koulutus mahdollisimman hyvin vastaamaan työelämästä tulevien uusien haasteiden mukaan. Käytännössä työelämässä tulevat haasteet pyritään kuvaamaan koulun arkeen siten, että oppimistilanteet vastaavat hyvin sitä mitä niin sanotuissa ”oikeissa töissä” tulee eteen. Isossa talossa on isot kulut, joten vaikka toiminta on johdettu toimimaan mahdollisen laadukkaasti, on tullut asioita eteen joissa voitaisiin pienillä muutoksilla säästää ja mahdollisesti jopa parantaa edelleen opetusta.

Suomen kestävän kehityksen toimikunnan ja opetusministeriön strategioissa on asetettu tavoitteeksi, että kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa on oma kestävän kehityksen toimintaohjelma vuoteen 2010 mennessä ja 15 prosentilla on kestävän kehityksen työstään ulkoinen tunnus tai sertifikaatti vuoteen 2014 mennessä. Oppilaitosten kestävän kehityksen sertifiointi on Opetus-, kasvatustieteiden ja koulutusalojen säätiö - OKKA-säätiön ylläpitämä järjestelmä, joka tarjoaa arviointityökaluja, materiaaleja, neuvontaa ja koulutusta koulujen ja oppilaitosten kestävän kehityksen työn tueksi. OKKA-säätiön järjestelmän kautta voidaan hakea ulkoinen arviointi ja hakea siitä sertifikaatti. (Oppilaitosten kestävän kehityksen sertifiointi.)

Haapajärven ammattiopisto (HAI) kuuluu Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymään.

Koulutuskuntayhtymän muut oppilaitokset ovat:

- Kalajoen ammattiopisto, ARTEMA
- Nivalan ammattiopisto, NAO
- Oulaisten ammattiopisto, OULA
- Nivalan autokoulu
- Ylivieskan ammattiopisto, YSO
- Aikuiskoulutus- ja oppimiskeskus, AIKUKAM

KALAJOKILAAKSON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

Educational Municipal Federation of the Kalajokilaakso Region (KAM)

Kuva 1. Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymän toimipisteet.

Koko kuntayhtymän henkilöstömäärä on 390 henkilöä, joista vakinaisia on 262 henkilöä ja määräaikaisia 128 henkilöä. Haapajärven ammattiopiston henkilökuntaan kuuluu yhteensä 59 henkilöä, joista vakinaisessa työsuhteessa 43 henkilöä ja määräaikaisessa 16 henkilöä. Opetuksessa olevia on 25 henkilöä ja tukipalveluissa 33 henkilöä. Haapajärven ammattiopiston henkilökunnasta 46 % on miehiä ja 54 % naisia. (Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymän, henkilöstökertomus 2010.)

Haapajärven ammattiopisto tuottaa monen eri alan ammattilaisia. Haapajärveltä voi valmistua merkonomiksi, datanomiksi, maaseutuyrittäjiksi ja metsuri-metsäpalveluiden tuottajaksi. Maatalouden peruskoulutuksessa voi erikoistua hevostalousopintoihin. Haapajärven ammattiopiston toimipaikkoja on kaksi, jossa Opintiellä sijaitsevassa liiketalouden toimipisteessä koulutetaan merkonomeja ja datanomeja. Erkkiläntiellä on puolestaan maa- ja metsätalouden koulutus. (Haapajärven ammattiopiston verkkosivut 2011.)

Haapajärven ammattiopiston Erkkiläntien kiinteistöllä sijaitsee luonnonvara-alan ammatillinen oppilaitos, jossa toteutetaan maa- ja metsätalouden perustutkintoon tähtäävää koulutusta. Koulutus on ammattiopistolla niin maatalous- kuin metsäpuolella hyvin käytännönläheistä ja koulutus on siirretty yhä enemmän luokkahuoneista itse tekemiseen ja sitä kautta oppimiseen käytännön kautta. Koululla on opettamiseen liittyvää kalustoa hyvin paljon, mikä näkyy itse oppilaitoksen pihalla suurena määränä erilaisia koneita, laitteita ja rakennuksia. Oppilaitoksen ulkoinen näkymä onkin vierailijan näkökulmasta suuren nykyaikaisen maatalon ympäristö. Vaikka maatalouden opetus näkyykin suurimmaksi osaksi koulun ympäristössä, on ammattiopistolla näkyvillä myös metsäopetus, joka toimii käytännössä samoissa rakennuksissa ja hyödyntää paljon samoja rakennuksia mm. huolto, korjaus- ja metallihallit sekä useita yhteisiä varastoja esimerkiksi vaaralliset aineet. Varasto ja säilytystilat ovat kuitenkin molemmilla koulutushaaroilla jaettu siten, että koulutusmateriaalit pysyvät koulutusaloittain erillään.

Haapajärvi on ainoa maatalouden oppilaitos Suomessa, joka kouluttaa opiskelijansa kaikkiin maatalouden käytännön töihin. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikki nykyaikaisella maatilalla tehtävät työt suoritetaan aidossa oppimisympäristössä eli jokaista eri työvaihetta jota maatalon pitämiseen vaaditaan päästään kokeilemaan ja aidosti tekemään. Kalusto- ja laitemäärän suhteen tämä on asettanut suuria vaatimuksia siihen, jotta tämän tyyppinen koulutus onnistuisi. Esimerkiksi navettarakennuksen suhteen tarvitaan aina uusien tekniikka lehmien lypsämiseen ja hoitamiseen. Maatalon opetuksen koneellinen puoli käsittää suuren määrän laitteita ja koneita aina kyntöaurasta puimuriin, jotka tarvitaan jokaiseen eri työvaiheeseen ja opetukseen.

Metsäpuolen opetus on hyvin käytännönläheistä. Sen opetusympäristönä on melkein aina metsä. Jopa pakolliset teoria-aineet on koetettu siirtää metsään. Eli luoda käytännön työssä tulevia tehtäviä ja tilanteita siten, että voidaan esimerkiksi matemaattista ajattelukykyä ja laskemista toteuttaa käytännön työssä. Opetusmateriaalit, koneet ja laitteet ovat myös ajan tasalla työelämän vaatimusten mukaisesti. Koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle näkemys suomalaisen metsän kasvattamisesta ja hoitamisesta taimivaiheesta päätehakkuuseen. Puun erilaiset käyttömuodot ja jatkojalostus ovat myös nähtävillä opetuksessa. Kalustoon kuuluu kaikki istutusputkesta hakkuukoneeseen. Metsäopetus käyttää hyvin paljon kuljetuskalustoa, jolla kuljetetaan opiskelijat maastoon.

Oppilaitoksella sijaitsee oppilasasuntola, joissa koulun opiskelijoilla on mahdollisuus asua. Asuntolan vapaa ajan aktiviteetteja ja viihtyvyyttä on parannettu mahdollisimman monipuolisesti asuntolanvalvojan järjestämänä. Asuntolassa asuminen on opiskelijalle ilmaista samoin myös ruoka.

Päärakennuksesta löytyy ruokala, opetustilat, toimisto ja sosiaaliset tilat opiskelijoille ja henkilökunnalle. Päärakennuksen toiminta ohjaa oppilaitoksen toiminnan kulkua ja opetussuunnitelmassa olevia tutkintoperusteisia toimia.

3 LÄHTÖTILANTEEN KARTOITUS

3.1 Suunnittelu

Oppilaitosten kestävän kehityksen sertifiointi myöntäminen perustuu oppilaitosten kestävän kehityksen kriteereihin, joista on laadittu omat versiot yleissivistäville kouluille ja ammatillisille oppilaitoksille. Kriteereissä on kolme osaa, jotka ovat 1) suunnittelu, 2) toteutus ja 3) arviointi ja kehittäminen. Sertifiointi koskee aina kriteereiden kaikkia osa-alueita. (Oppilaitosten kestävän kehityksen sertifiointi 2011.)

Haapajärven ammattiopistolla on aloitettu kestävän kehityksen työ perustamalla viisi eri työryhmää, jotka pohtivat kukin oman opetus- ja toimialan kehityskohteita. Keke-työn alkuunpanijana toimii oppilaitoksen rehtori, joka johtaa ammattiopiston työn etenemistä ja vie sitä kohti sertifiointia. Rehtori pitää aloituskokouksen, jossa hän määrää ryhmät ja niiden tehtävät. Ryhmiin hän määrää puheenjohtajat, jotka johtavat taas omia ryhmiä ja niiden tehtäviä. Puheenjohtajat on valittu jokaisen toimialan päättävistä henkilöistä.

Koulun sisäiseen verkkoon perustettiin oma kansio, jota voivat käydä lukemassa niin henkilökunta kuin opiskelijatkin. Tämä tiedosto, joka on nimetty ”KEKE” kansioiksi tulevat jokaisen ryhmän pitämät kokoukset ja niissä tehtävät päätökset. Ensimmäisenä näkyy puheenjohtajien kokouspöytäkirja kestävän kehityksen aloittamisesta. (Liite 1.)

Haapajärven ammattiopiston ryhmät ovat:

- Kiinteistö
- Liiketalous
- Maatalous
- Maatila
- Metsätalous

Jokaiseen ryhmään on valittu puheenjohtaja ja neljä jäsentä henkilökunnan puolelta sekä yksi opiskelijoiden valitsema jäsen. Jokainen ryhmä ryhtyy seuraamaan oman toimialansa kestävän kehityksen teemoja. Ryhmät kokoontuvat säännöllisin väliajoin ja kirjaavat omasta mielestä asioita, jotka vaativat parantamista ja kehittämistä samalla pohditaan, miten toimintaa voisi kehittää yhteistyössä muiden ryhmien ja nimenomaan opiskelijoiden näkökulmasta. Esimerkiksi maatalous- ja metsäopetuksen yhteisten tilo-

jen käyttö, jolloin tilat saadaan tehokkaampaan käyttöön. Tällä pyritään siihen, että asioista ja kehittämiskohteista saadaan mahdollisimman kattava kuva ja yhteisymmärrys kehitettävistä kohteista. Jokaiselle henkilökuntaan kuuluvalla jäsenelle tiedotetaan tehtävästä työstä, jolloin jokainen voi miettiä ja tuoda esille mahdollisia kehittämiskohteita.

Heti aluksi on tärkeää tiedottaa koko oppilaitosyhteisölle, oppilaat huomioiden, mitä ollaan tekemässä. Kestävän kehityksen ohjelmaa rakentaessa on tärkeää, että jokainen tietää mitä ollaan tekemässä ja miksi. Tärkeää on myös tiedottaa siitä, kuinka keke-ohjelman työ etenee ja mitä se tarkoittaa koko henkilökunnan ja oppilaiden kannalta. Jokaisen ihmisen motivoimiseksi on tärkeä tiedostaa kestävän kehityksen asioihin panostamista ja etuja.: mitä hyötyä tästä on oppilaitokselle ja meille omassa työssä? (Laininen ym. 2005)

Kestävän kehityksen ohjelmaan kirjataan koulun tavoitteet kestävän kehityksen edistämiseksi opetuksessa ja koulun arjessa. Jotta asiat tulisivat myös oikeasti tehdyksi, ohjelmassa sovitaan toimenpiteistä, vastuista, aikataulusta, resursseista ja seurannasta. Kestävä kehitys koostuu ekologisesta, sosiaalisesta, taloudellisesta ja kulttuurillisesta ulottuvuudesta. Nämä näkyvät koulun arjessa monin eri tavoin. Vastuu ympäristössä tapahtuvista asioista on keke -työn kivijalka. Eli toiminta tulee olla päällisin puolin ympäristöä vähän kuormittavaa ja siihen liittyvät monet oppilaitoksen kehittämiskohteet ja painopistealueet. Kestävän kehityksen rakentamiseksi kouluille on luotu teemoja, joiden avulla rakennetaan ja seurataan kestävä kehitystä vuosittain. (Oppilaitosten kestävän kehityksen sertifiointi 2011)

Ekologinen ja taloudellinen kestävyys

- Ravinto ja terveys (myös sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys)
- Oma teema (Vastuulliset hankinnat ja kestävä kulutus (myös sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys))
- Jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys
- Energia ja vesi
- Kuljetukset ja liikkuminen
- Koulurakennuksen ja pihaympäristön hoito ja ylläpito
- Ekologinen/taloudellinen kestävyys

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

- Turvallisuus oppilaitoksessa (myös ekologinen kestävyys: kemikaalien ympäristöturvallisuus)
- Henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi
- Kiusaamisen ja syrjäytymisen ehkäisy
- Opiskelijahuolto ja muu oppimisen tuki
- Kulttuuriympäristö, tavat ja perinteet
- Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys
- Oma teema (sosiaalinen/kulttuurinen kestävyys)

Haapajärven ammattiopiston kestävä kehitystyö on tarkoitus sertifoida 2014 vuoteen mennessä. Tätä varten Haapajärven ammattiopiston kestävä kehityksen työryhmät keräävät tietoa jokaiselta koulutusosalta annettujen kriteereiden mukaisesti. Oppilaitos tullaan arvioimaan keke työn osalta OKKA- säätiön ja Suomen ympäristöopiston SYK-LI, Eco-One kriteereiden pohjalta. (Oppilaitosten kestävä kehityksen sertifiointi 2011.)

3.2 Toteutus

Kestävää kehitystä ammatti-opistolla ei ole aikaisemmin dokumentoitu tai mitattu mitenkään. Tarkoituksena onkin luoda kestävä kehityksen ohjelma, joka dokumentoi vuosittain tuloksia, joihin on päästy ja mahdolliset kehityskohteet joihin panostetaan tulevana vuotena. Mittareiden tarkoitus on antaa lähtötilanne eri kehittämisalueille ja antaa suunta, onko kehitettävä asia lähtökartoituksen jälkeen parantunut. Mittareilla

voidaan todentaa ja dokumentoida kestävän kehityksen onnistuminen oppilaitoksessa ja siirtää aikaisemmin opittuja kestävän kehityksen ajatuksia tuleviin teemoihin.

Kestävän kehityksen työryhmien perustamisen jälkeen jokainen ryhmä valitsee oman teeman, jota se ryhtyy tutkimaan ja tekemään alkukartoitusta. Teema valitaan puheenjohtajien kokouksessa, jossa läsnä on rehtorin lisäksi jokaisen ryhmän puheenjohtaja tai hänen edustajansa. Kokouksessa valitaan yhteinen teema, jota jokainen ryhmä tekee ja jokaiselle ryhmälle oma teema, josta ryhmä aloittaa alkutilanteen kartoittamisen. (Liite 2.)

Kuva 2. Kestävän kehityksen työprosessin kulku.

Puheenjohtajien kokouksen jälkeen jokainen puheenjohtaja pitää oman ryhmänsä kanssa kokouksen, jossa hän tiedottaa ryhmää aiheesta, jota ryhdytään kartoittamaan ensin lähtötilanteesta, missä ollaan ja sen jälkeen kehittämiskohteista. Ryhmät pyrkivät koontumaan mahdollisimman useasti siten, että mahdollisimman moni ryhmään kuuluvista jäsenistä on paikalla. Mitä paremmin ryhmä on koossa sitä paremmin tieto siitä, mitä ollaan tekemässä siirtyy eteenpäin. Jokaisesta kokouksesta kirjataan pöytäkirja, jossa näkyy mitä on päätetty tehdä. Esim. maatilaryhmän kokouspöytäkirja. (Liite 3)

Työryhmän puheenjohtajien tehtävän tärkeys on pitää oma ryhmä ajan tasalla siitä, mitä ollaan tekemässä. Asioiden eteenpäin menemisen kannalta on tärkeää saada tehtäviä jaettua jokaiselle ryhmään kuuluvan henkilölle. Opiskelijajäsenille on painotettava ja mahdollisesti selvennettävä heidän vaikutustaan ryhmän jäsenenä, tarkoituksena antaa mahdollisuus vaikuttaa koulun opetuksessa ja arkielämässä tapahtuviin asioihin

Haapajärven ammattiopiston työryhmät ja niiden kestävän kehityksen teemat ryhmittäin vuoden 2011 syksyllä. Yhteinen tema, jota jokainen työryhmä tekee, on jätteiden synnyn ehkäisy ja kierrätys.

- Kiinteistöryhmä: Energia ja vesi
- Liiketalous: Henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi
- Maatalous: ravinnetaseet
- Maatila: Koulurakennusten ja pihojen hoito
- Metsätalous: Opetussuunnitelmiin kirjattujen asioiden jalkauttaminen

3.3 Arviointi ja kehittäminen

Kun oppilaitos on saanut kestävän kehityksen ohjelmansa käyntiin, on aika arvioida kestävän kehityksen toteutumista ryhmien teemojen ja oppilaitoksen koko toiminnassa. Arvioinnin kautta voi löytyä uusia kehittämiskohteita, jotka koskevat esimerkiksi kekeasioiden suunnittelua, opetusta tai toiminnan jatkuvaa parantamista käytännössä.

Toimintavuoden jälkeen pidetään arviointikokous, jonka kutsuu kokoon oppilaitoksen rehtori. Kokouksen tarkoituksena on tiedottaa jokaiselle henkilökuntaan ja opiskelijoihin kuuluvalla henkilölle vuoden aikana tehdystä työstä kestävän kehityksen ohjelmassa. On tärkeää, että viimeistään silloin jokainen tiedostaa ohjelman olemassaolon ja tarkoituksen. Opiskelijaedustajien osallistuminen arviointiin on ensisijaisen tärkeää. Ensimmäisen vuoden aikana tehdään ohjelman valmentava ja alkuun saattavat työ. Tulevien vuosien aikana tehty työ peilaa aina edellisenä vuotena tehtyihin kokemuksiin.

Toimintavuonna tehdyt kartoitukset kestävän kehityksen työstä toistetaan vuoden lopuksi. Jokainen ryhmä arvioi lähtötilannetta ja sitä millaisiin tuloksiin päästiin. Kun tuodaan lähtötilanteen tulokset ja kehitystyön aikana saadut tulokset rinnakkain voidaan verrata tuloksia keskenään.

Arviointiin liittyy aina myös toiminnan kehittäminen. Arviointikokouksen yhteydessä on päätettävä, saavutettiinkö tavoitteet niin hyvin, että teemaan liittyvät kestävän toimintatavat toteutuvat jatkossa koulun arjessa esimerkiksi laadittujen ohjeiden, uusien oppilaiden ja henkilöstön perehdytyksen ja toiminnan seurannan avulla. Tällöin voidaan teema nostaa uudestaan aktiivisesti näkyviin muutaman vuoden kuluttua ja valita seuraavalle lukuvuodelle uusi teema, josta tehdään lähtötilanteen kartoitus.

Arvioinnin mittareina käytetään vuoden aikana tehtyjä ja täytettyjä lomakkeita, joihin on selkeästi merkitty lähtötilanne vastuut niistä ja lopputilanne. Esimerkiksi kiinteistöryhmän veden ja energiankulutuksen mittaamisen hoitaa parhaiten talonmies. Hänellä on parhaiten tiedossa mittareiden paikat ja kulutusmittaukset pystytään muistiinpanojen perusteella mittaamaan jopa pidemmältä aikajaksolta (Yleensä valveutuneella talonmiehellä on aika hyvät muistiinpanot.)

Arviointi myös kestävän kehityksen osaamisesta lähtötilanteen jälkeen on hyvä tehdä ennen uusien teemojen asettamista. OKKA-säätiön nettisivuilta löytyy hyvä ja valmis lomake juuri tähän tarkoitukseen. (Liite 3.)

Kriteerien osan tavoitteena on varmistaa oppilaitoksen kestävän kehityksen työn jatkuva parantaminen. Oppilaitos määrittelee itse mittarit, joiden avulla se seuraa kestävän kehityksen ohjelman tavoitteiden toteutumista, kestävän kehityksen opetuksen toteutusta ja oppimistuloksia sekä kestävän kehityksen asioiden tilaa toimintakulttuurissa. Kestävän kehityksen kriteereitä ja niiden arviointiperusteita voidaan hyödyntää laadullisina mittareina. Lisäksi oppilaitoksen tulisi löytää kestävän kehityksen eri osa-alueilta määrällisiä mittareita ja indikaattoreita, joiden avulla voidaan seurata tärkeiden asioiden tilaa pidemmällä aikavälillä.

Piirros: Seppo Leinonen, www.seppo.net

4 TUTKIMUSTULOKSET JA TULOSTEN TARKASTE- LU

4.1 Tutkimuksen taustaa

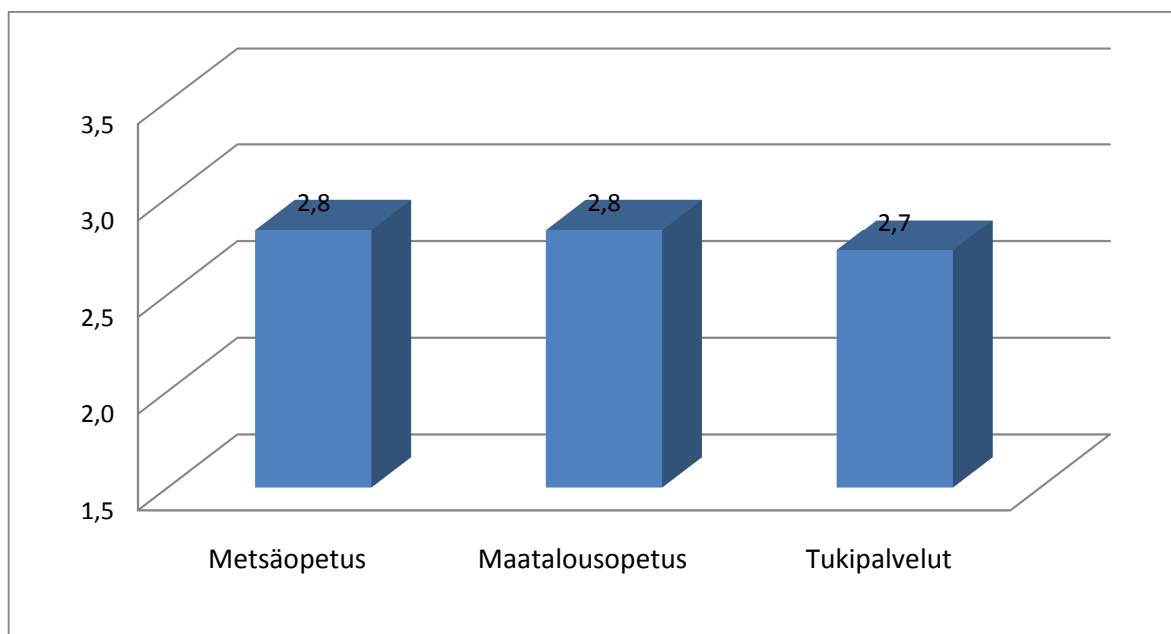
Kestävän kehityksen lähtötilanteen selvittämiseksi päätettiin tehdä tutkimus webropol-alustan netti tiedonkeruuohjelman avulla. Tarkoituksena oli selvittää valtakunnallisilla kysymyspattereilla kestävän kehityksen tämänhetkinen osaaminen ja tilanne. Webropol kyselytutkimus antaa myös eri toimialueilla toimivien ihmisten niin opetuksessa toimivien, kuin tukihenkilöinä toimivien asenteista ja tuntemuksista kestävän kehityksen ohjelman suhteen. Tutkimus selvittää, kuinka ajatukset kestävästä kehityksestä kohtaan vaihtelevat eri toimialueilla. Tutkimus on tehty ennen koko kestävän kehityksen alkamista ja tulokset kuvaavat alkuasenteita ja tietämystä keke- työtä kohtaan. Tutkimustulokset on kerätty Erkkiläntien yksiköstä eli maatalous ja metsäopetuksen puolelta tukipalvelut mukaan luettuna.

Vastuksen antoi metsäopetuksen puolelta 6 henkilöä. Maatalouden opettajista 6 ja tukipalveluiden puolelta vastauksen antoi 11 henkilöä. Kysely oli luotu webropol- alustalle nettiin 24.11.2010 ja vastaukset koostettiin tammikuun loppupuolella 2011. Kyselyvastaukset on pääosin tarkoitettu kuvaamaan maa- ja metsätalousosaston osaamista ja ajatuksia kestävän kehityksen työtä ja tärkeyttä kohtaan.

Taulukkoihin on koottu vastauksien perusteella ne väittämät, joista ollaan jo valmiiksi yhtä mieltä asioista ja ymmärretään kestävän kehityksen vaikutus. Taulukoista löytyy myös epäkohdat, jotka näkyvät eroina vastaajien välillä. Vastauksista on otettu esille kaikkiaan 11 kysymystä, jotka kaikkiaan 31 kysymyksestä on koottu.

Kuvissa on havainnollistettu pylväillä osaaminen kestävän kehityksen asioissa. Arvot tarkoittavat kyselyvastauksista otettuja tietoja. Tieto on kerätty Webropol- ohjelmasta, missä vastaajat ovat antaneet jokaiseen kysymykseen oman arvion tiedostaan kestäväan kehitykseen. Jokaiseen kysymykseen on voinut vastata neljällä eri tavalla. Arvo 1 tarkoittaa kysymyksen kohdalla osaamista ei lainkaan, arvo 2 osittain, arvo 3 melko hyvin ja arvo 4 erinomaisesti.

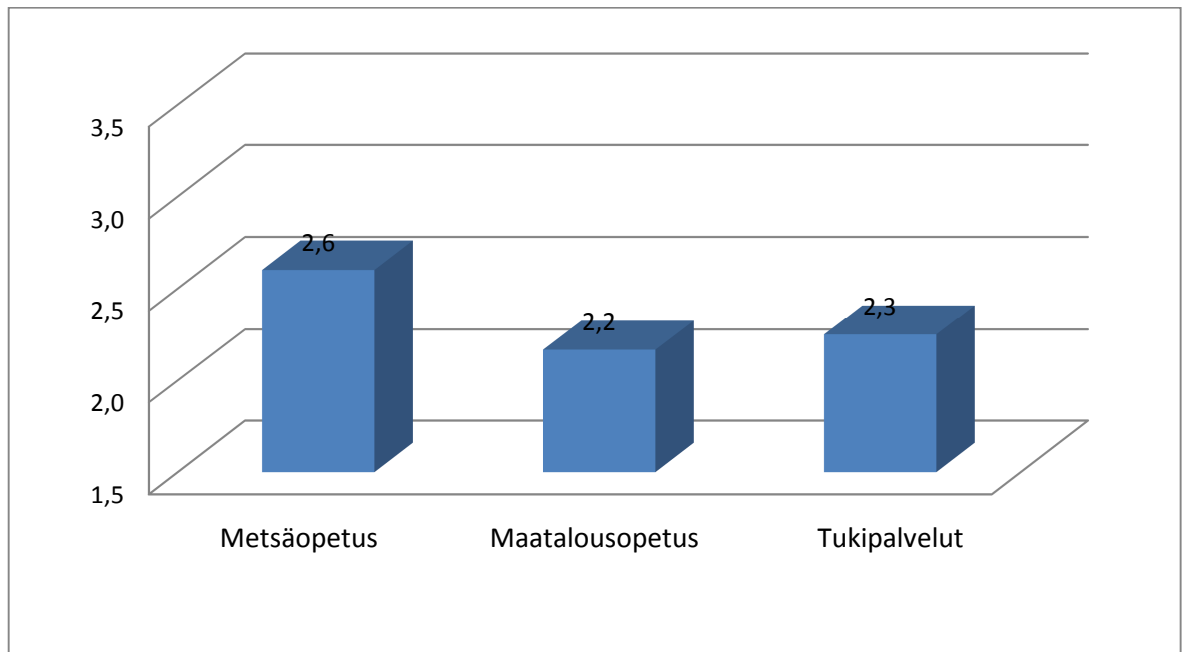
Tutkimuksen ongelmana oli vähäinen vastaajien määrä. Koko henkilökuntaan kuuluu 59 henkilöä ja vastauksen antoi vain 29 henkilöä. Tulokset antavat alustavaa suuntaa kestävästä kehityksestä ja taidoista.

Kuva 3. Kestävä kehitys kuuluu oppilaitoksemme arvoihin ja tunnemme, mitä nämä arvot merkitsevät toimissamme.

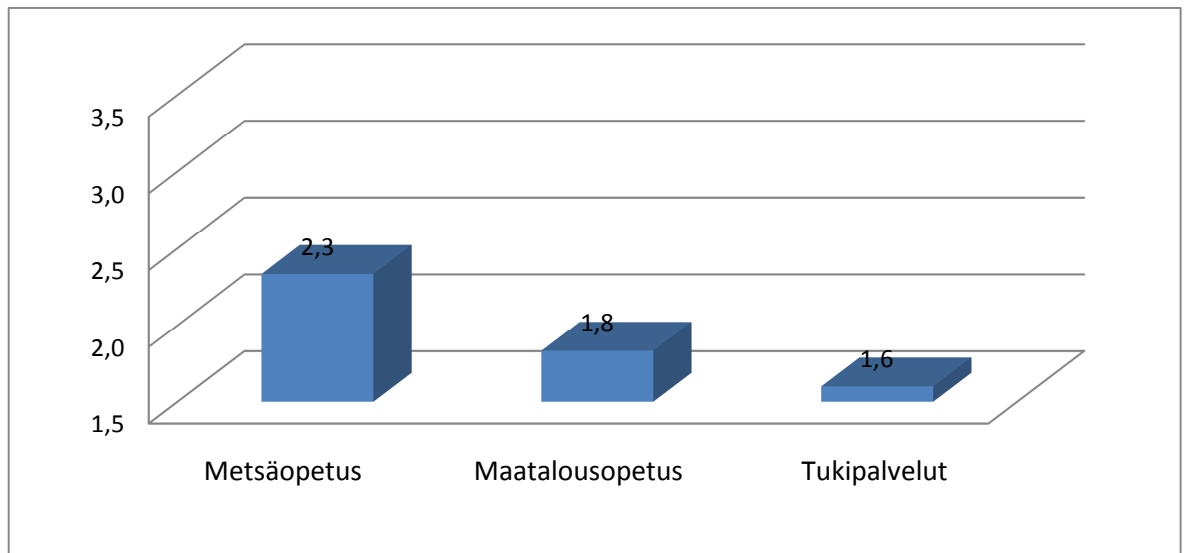
Kestävä kehityksen ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset sisällöt eivät ole koulumaailmassa täysin uusia asioita, vaan niitä on käsitelty aikaisemmin. Monet näistä asioista näkyvät koulun arjessa. (Laininen ym. 2005)

Kuten yllä olevasta kuvasta näkyy, on kestävä kehitys kohtaan asenteet jokaisella vastaajaryhmällä melko hyvin tiedossa. Halutaan ajatella, että toiminta pidetään mahdollisimman laadukkaana ja pyritään edelleen kehittämään omassa työssä ja oman ammattialan kehityksessä. Opiskelijoille siirrettävä tieto kestävästä kehityksestä näkyy heidän käyttäytymisensä työelämässä.

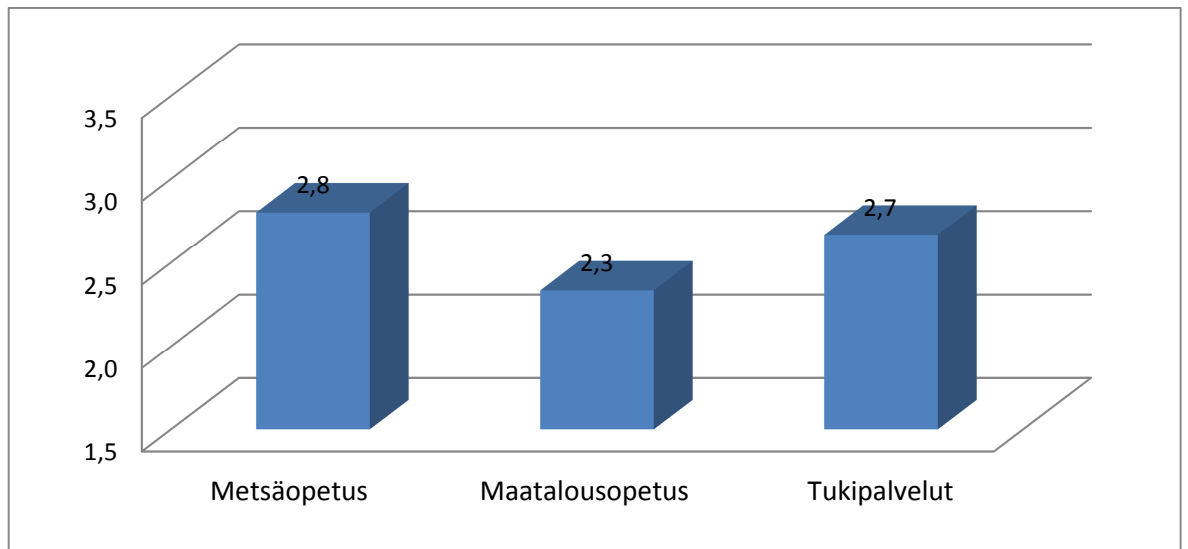
Kuva 4. Oppilaitoksen tutkintojen opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueisiin liittyvää ajantasaista oppimateriaalia.

Kuvasta voidaan havaita, että jokaisella vastaajalla olisi tarvetta vielä ajantasaisempaan oppimateriaaliin. Kuitenkin voidaan lukea se, että olemassa olevilla materiaaleilla mennään eteenpäin. Kuitenkin halu saada uudempaa ja parempaa materiaalia käyttöön katsotaan tarpeelliseksi. Osaamisen katsotaan olevan osittain hallinnassa maatalousopetuksessa ja tukipalveluissa. Metsäopetus kokee osaavansa tämän melko hyvin.

Kuva 5. Oppilaitoksellamme on monipuolisesti yhteistyökumppaneita kestävän kehityksen eri teemojen toteutukseen liittyen.

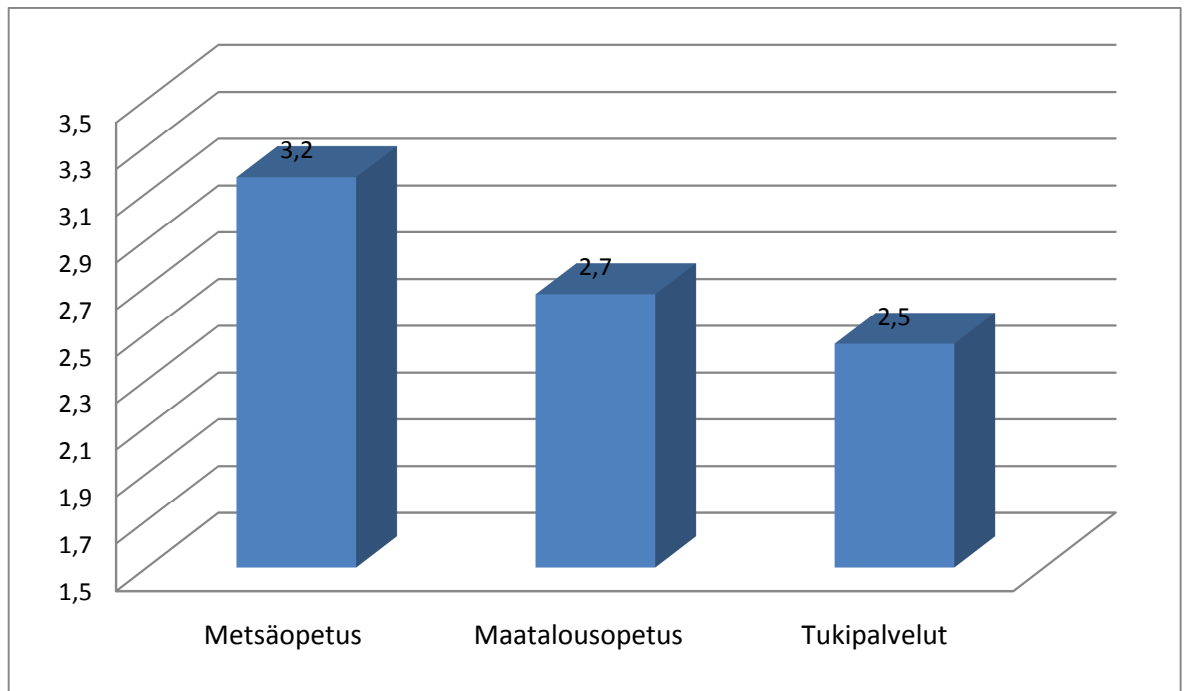
Yhteistyökumppaneiden puute näkyy tässä kuvassa varsin hyvin, paitsi metsäopetuksessa koetaan, että tarpeellisia yhteistyökumppaneita on olemassa jonkin verran. Metsäopetuksen yhteistyökumppaneita löytyy jo kattavasti, kun toimitaan kentällä. Kuitenkin vastaajista tuntuu, että lisää tarvetta mahdollisille uusille kumppaneille olisi tarvetta. Samoin maatalousopetuksessa toivotaan uusia kumppaneita kestävän kehityksen toteuttamiseen. Yhä kasvavien oppilasmäärien johdosta harjoittelupaikan saaminen jokaiselle opiskelijalle saattaa aiheuttaa haasteita, tai tarvittaisiin ainakin lisää paikkoja, jossa harjoittelupaikka täyttää opetussuunnitelmassa olevat kriteerit. Selvä poikkeama näkyy tässä tukipalveluiden puolella, jossa koetaan, että heillä on hyvin vähän yhteistyökumppaneita joiden kanssa toimia. Tietenkin täytyy nähdä se, että tukipalvelut, johon kuuluu siivoajat, keittäjät, talonmiehet sekä kaikki opetusta tukevat palvelut kulkevat opetuksen rinnalla ja toimivat osin samojen toimijoiden kanssa kuin opetuskin. Mahdollinen tiedottaminen näistä puuttuu.

Kuva 6. Tutkintojen opetus lisää tietoa kestävän kehityksen merkityksestä ihmisen tulevaisuudelle sekä vaikuttamisen mahdollisuuksista omassa elämässä ja työyhteisön jäsenenä.

Kestävän kehityksen työn tarkoituksena on antaa jokaiselle tasapuolinen vaikuttamisen mahdollisuus omassa elämässä, samoin kuin työyhteisön jäsenenä. Tutkintojen opetukseen tuleekin sisällyttää mahdollisimman paljon juuri tällaista tietoa ja taitoa. Kestävän kehityksen opettamisessa pelkkä tieto ja taito eivät riitä, vaan tarvitaan taitoa, toimintaa ja tunnetta. Koska teorioita kestävän kehityksen opettamisessa ei vielä ole käytetään pohjana ympäristökasvatusten malleja. Palmerin ns. kolmikantamallin mukaan ympäristökasvatuksessa on kolme tärkeää elementtiä: tieto ympäristöstä toimiminen ympäristössä sekä toimiminen ympäristön ulkopuolella. Niitä kutsutaan empiiriseksi, esteettiseksi ja eettiseksi osal alueeksi. Tullakseen ympäristövastuulliseksi ja tietoiseksi oman elämänsä vaikuttamismahdollisuuksista tarvitsee hän tietoa ympäristöongelmista ja luonnon myönteisistä asioista luodakseen oman suhteen luonnon hyväksi toimimiseen. (Laininen ym. 2005)

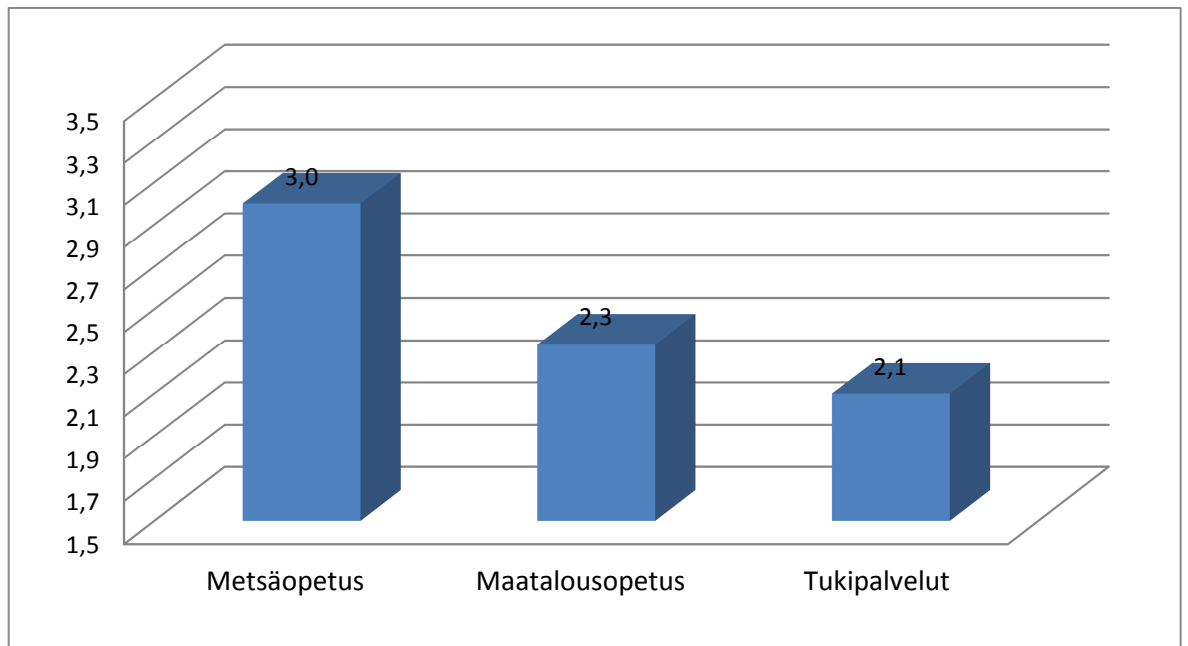
Kyselyyn vastanneiden osalta voidaan todeta, että juuri edellä mainittu tapa kouluttaa ja elämään ja erilaisten mallien antaminen opetuksessa katsotaan luomaan opiskelijoille omia positiivisia kuvia kasvamiseen, ympäristön kunnioittamiseen ja vaikuttamiseen omassa elämässä. Voidaan olettaa, että tämä on jo osittain tapahtunut, mutta lisääkin voisi olla.

Kuva 7. Tunnettu oppilaitostamme koskevat ympäristöasioihin, turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvät säännökset.

Oppilaitoksen laatu-, ympäristö- ja turvallisuusasiat (LYT-asiat) on toimintajärjestelmän työkalu, jolla nämä asiat otetaan huomioon johtamisessa, opetuksessa ja arkikäytännöissä. Oppilaitos voi kestävän kehityksen kautta lähestyä tätä ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen näkökulman kautta. Koulu voi laatia kestävän kehityksen järjestelmän, millä se kattaa opetuksen ja arkiasioihin liittyvät asiat. Toimintajärjestelmän perustana on jatkuva parantaminen, joka selkeyttää ja järkevöittää oppilaitoksen toimintaa. (Laininen ym.2005 ja Haapajärven ammattiopiston toiminnanohjauksen mallintaminen 2007)

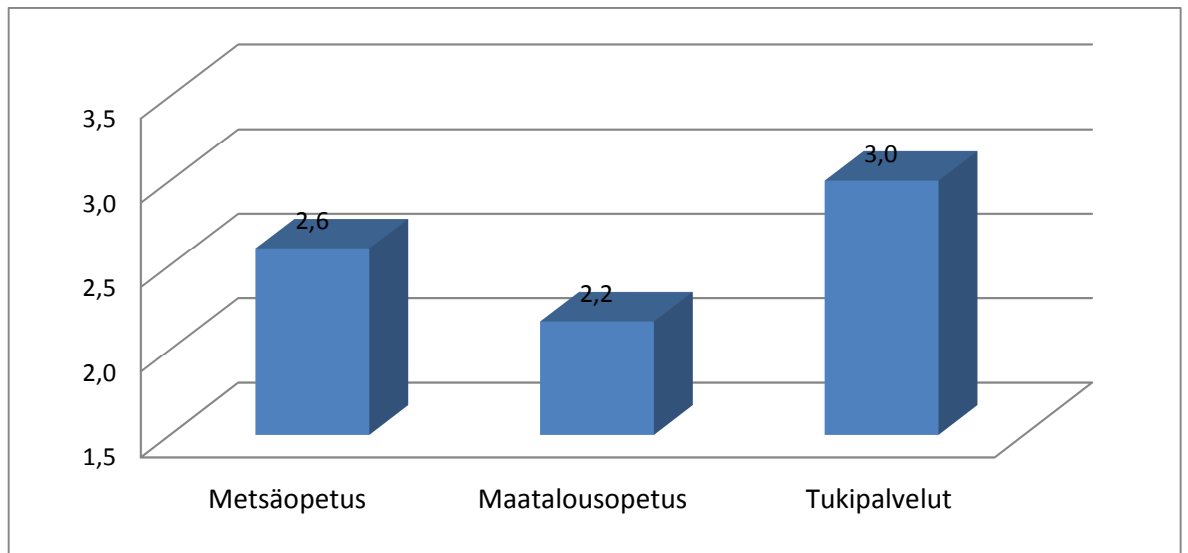
Vastauksista voidaan päätellä, että LYT-asiat ovat melko hyvin hallinnassa etenkin metsäopetuksessa. Metsäopetuksen edellä mainitut asiat hallitaan melko hyvin. Maatalousopetus ja tukipalvelut tuntevat oppilaitoksen sisäisten toimintamallien kaipaavan hieman parannusta. Epätietoisuutta ja vastauksissa olevaa eroavaisuutta tapahtuu, kun ei olla varmoja siitä, mitä esimerkiksi turvallisuuteen liittyviä asioita pitää huomioida omassa työssä oppilaitoksen alueella.

Kuva 8. Turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyviä suunnitelmia ja ohjelmia on käsitelty henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa.

Vaikka koko koulun opetus varsinkin Haapajärven ammattiopiston kaltaisessa koulussa aloitetaan turvallisuuden opettamisesta ja turvallisuuskäytäntöjen läpikäynnillä perustuen opettamisen käytännön läheisyyteen, ei ole itsestään selvää, että jokainen ymmärtäisi asian kerralla. Jokainen meistä käsittää asiat eri tavoin, joillekin asia voi mennä perille helpommin, kun taas jollekin asian ymmärtäminen vaatii taas useita erilaisia mallintamisia. Oppilaitoksen ulkoinen toiminta ja käytännöt vaativat kouluttajilta ja opettajilta jatkuvaa seurantaa ja epäkohtiin puuttumista. Asioihin puuttumalla saadaan aikaiseksi tuloksia ja hyvinvointia. Hyvinvoinnin epäkohtiin puuttumalla ehkäistään siitä mahdollisesti tulevat vakavammat seuraamukset. (Laininen ym. 2005)

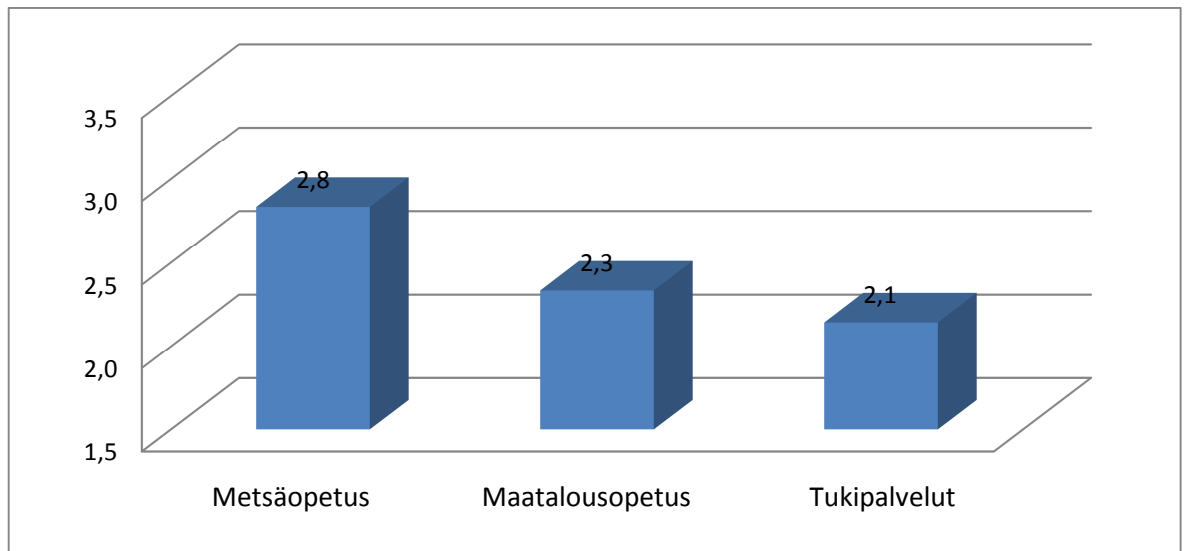
Ammattiopiston toiminta sen opetusmetodien perusteella on hyvin elävää. Metsässä tapahtuva työskentely on hyvin tapaturma-altista ja siellä toimiminen vaatii oppilasryhmän kanssa varovaisuutta ja painotusta turvallisuusasioihin. Opetuksessa tapahtuva työskentelymalli on osoittanut tapaturmien jääneen vähäiseksi ja pariharjoitteluna tapahtuvat harjoitukset ovat ehkäisseet syrjäytymistä. Metsäopetus siis kokee onnistuneensa muita paremmin Maatalousopetuksen ja tukipalveluiden turvallisuus ja hyvinvointiasiat kaipaisivat kehittämistä. Maatalousopetuksen suuret oppilasryhmät antavat haasteita sille, miten jokaiselle opiskelijalle saadaan tieto näistä asioista.

Kuva 9. Opetus antaa valmiuksia oman ammattialan työmenetelmien, välineiden ja materiaalin arviointiin ja valintaan kestävän kehityksen näkökulmasta (mm. ympäristö-, turvallisuus-, terveys- ja eettiset näkökohdat.)

Muuttuvassa maailmassa tarvitaan kykyä kriittiseen ajatteluun. Opetuksen tulisikin rohkaista oppilaita punnitsemaan ja näkemään asioita kestävän kehityksen näkökulmasta ja tekemään valinnat työmenetelmistä ja työmenetelmissä tarvittavat välineet ja materiaalit sen mukaan. Opetuksen tulisi antaa tietoa ja taitoa tämän tiedon etsimiseen. Opetuksessa tulisi ottaa huomioon niin paikallinen, alueellinen kuin globaali tieto. (Laininen ym.2005)

Kuvan tiedot näyttävät tukipalveluiden olevan edellä käsiteltäessä tätä kysymystä. Tukipalveluiden käyttämät työmenetelmät ja niissä olevat materiaalit on arvioitu kestävän kehityksen näkökulmasta melko hyväksi. Esimerkiksi siivoojat ja keittäjät käyttävät omassa töissään materiaaleja, joiden ympäristöhaittavaikutukset ovat pieniä ja he osaavat kierrättää ja lajitella niistä syntyvät jätteet oikein. Maatalousopetuksen osalta voi todeta osaamisen tällä alueella olevan muita heikompa ja selvää kehittämisen tarvetta on. Luultavasti työvälineiden ja eri materiaalien ollessa laajaa, on oikeitten ja kestävän kehityksen toimintamallin tekeminen haastavaa. Metsäopetuksessa ollaan tiedon ja taidon osalta keskitasolla, mutta metsäopetuksessa käytävät asiat tarvitsevat myös opiskelijoille annettavaa koulutusta, jossa opiskelijat osaavat luoda ja nähdä kestävän kehityksen asioita omassa toimissaan.

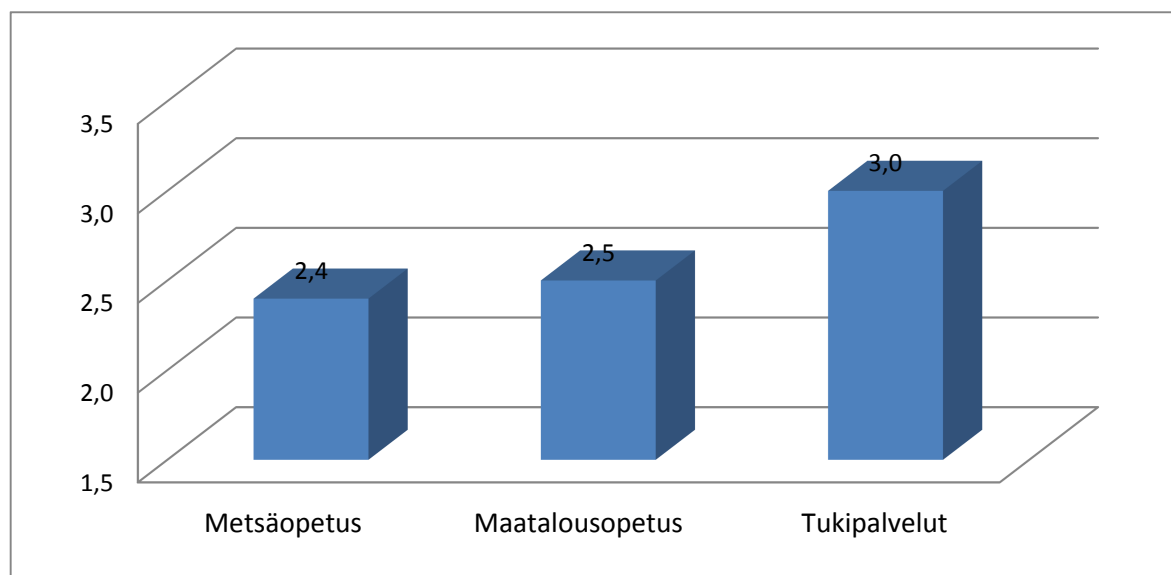
Kuva 10. Sosiaaliseen ja kulttuuriseen kestävyyyteen liittyviä teemoja on käsitelty monipuolisesti oppilaitoksemme opetuksessa ja arjessa (esim. turvallisuus, terveys, hyvinvointi, kiusaamisen ehkäisy, kulttuuriympäristö, monikulttuurisuus)

Sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisen kestävyyyden opetuksen tulisi tarjota opiskelijoille kokemuksia luokkahuoneen ulkopuolella toimimisesta. Sosiaaliset taidot ja sosiaalinen herkkyys kehittyvät kohtaamalla erilaisia ihmisiä, ikäryhmiä ja tilanteita. Eri kulttuureihin tutustumalla saataisiin ymmärrystä ja taitoa toimia ihmisten sosiaalisissa tilanteissa. Suorat kontaktit eri ihmisten kanssa ja suora kanssakäyminen voi ehkäistä ennakkoluuloja sekä vahvistaa kunnioituksen ja myötätunnon kokemista. Tärkeää on myös koulun oma toimintakulttuuri. (Laininen ym. 2005)

Haapajärven ammattiopiston arkielämässä näkyy erilaisten ihmisten kirjo. Tällä hetkellä maatalousopetuksessa on venäläisiä opiskelijoita ja metsäpuolelta löytyy venäläisiä ja unkarilaisia opiskelijoita. He ovat tulleet suorittamaan ammattitutkintoa muiden opiskelijoiden joukkoon. Opetus heidän osaltaan on sama mitä kaikilla muillakin, eli heidän tulee suorittaa samat tutkinnossa olevat osat saadakseen sen suoritettua. Suomen kielen oppiminen on yksi haasteellisimmista asioista, koska opetus tapahtuu pääosin suomen kielellä ja tämä asettaa haasteita opettajille. Yhteisymmärryksen saamiseksi on ammatinastoa jokaisen ulkomaalaisen opiskelijan kanssa käytävä jatkuvasti ja tiedostettava myös muille opiskelijoille heidän tämänhetkinen osaamisensa.

Vastauksien perusteella metsäopetuksen puolella osataan parhaiten asiat, jotka koetaan sosiaalisten, kulttuuristen teemojen osalta. Metsätöissä usein kohtaavat monet eri ihmi-

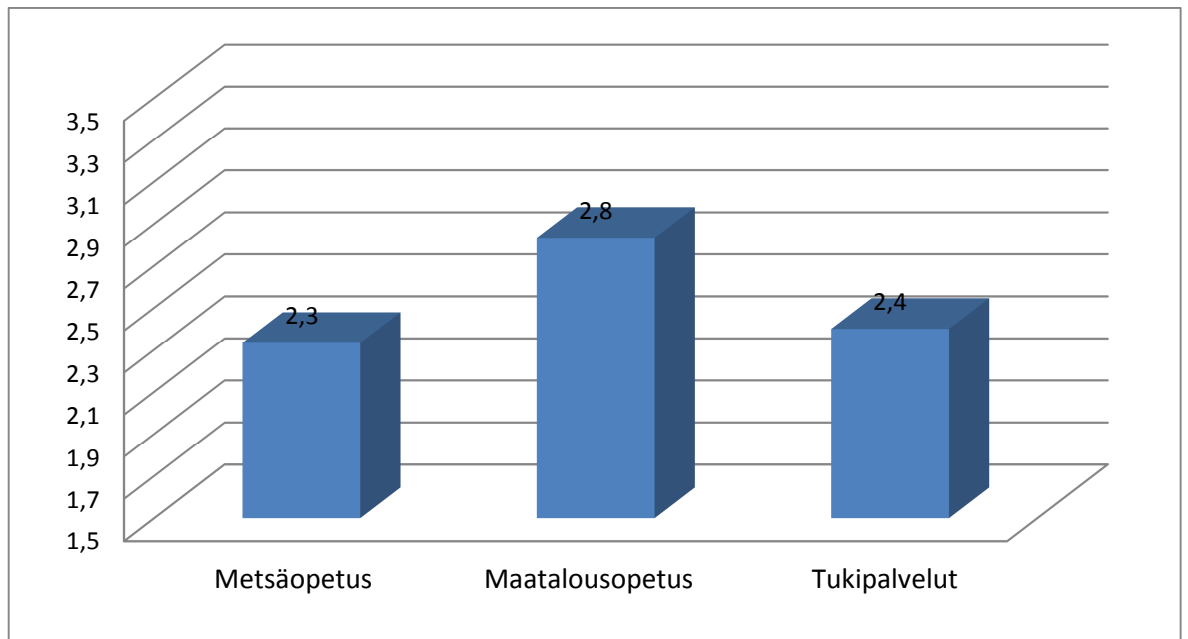
set, maanomistajat, puunostajat, konemiehet yms. Metsäopetuksessa toimitaan ulkopuolisten ihmisten kanssa paljon, jolloin myös opiskelijoille tulee kohtaamisia eri ihmisten kanssa ja he pääsevät harjoittelemaan sosiaalista kanssakäyntiä. Tukipalvelut ja maatalousopetus toivoisi, että sosiaaliseen ja kulttuuriseen kestävyysliikkeen liittyviä teemoja käytäisiin enemmän läpi.

Kuva 11. Opiskelijoilla on oppilaitoksessamme aitoja osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.

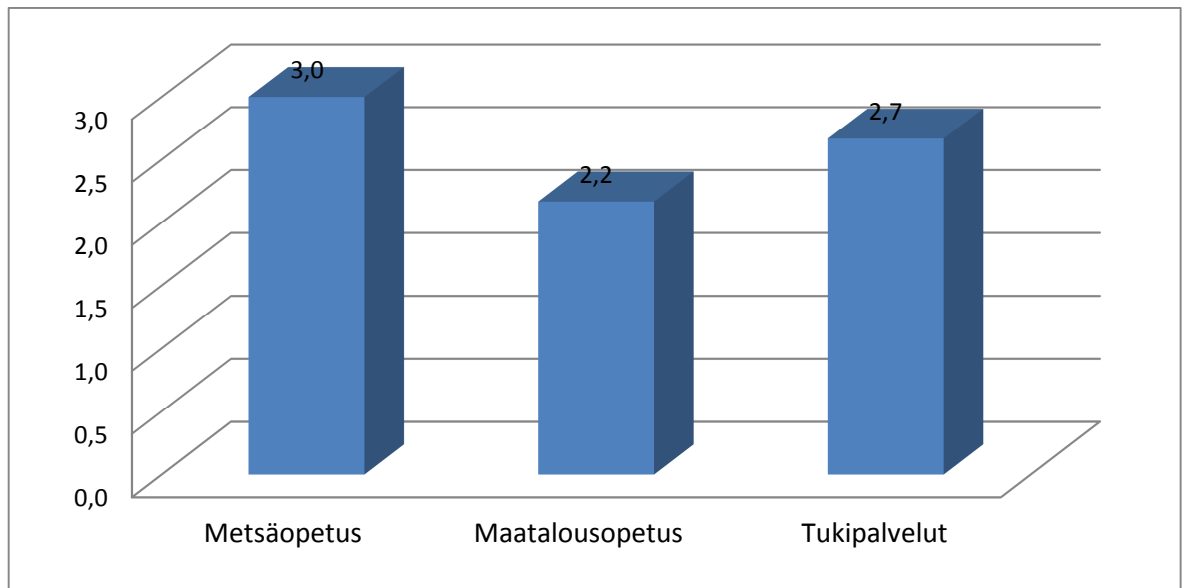
Haapajärven ammattiopistolla on toimiva opiskelijayhdistys, joka järjestää yhteisiä tapahtumia ja kerää erilaisilla toimilla rahaa luokkaretkiin ja muihin tapahtumiin. Opiskelijat ovat valinneet keskuudestaan tutoreita, jotka opastavat ja kertovat uusille opiskelijoille koulun arjen käytännöistä.

Vastauksien perusteella tukipalvelussa työskentelevät kokevat, että opiskelijoilla on melko hyvin osallistumisen mahdollisuuksia koulun toimintaan. Voidaan todeta heidän osaltaan, että heillä on mahdollisuus kuunnella ja toteuttaa oppilaiden toiveita esimerkiksi ruokalassa tarjottavan ruuan osalta. Tukipalveluihin kuuluvien henkilöiden toimet antavat mahdollisuuden vaikuttaa koulun oppilaiden hyvinvointiin ja arkeen. Hyvinvointi ja terveys kohtaavat parhaiten tukihenkilöiden ja opiskelijoiden välillä. Maatalous- ja metsäopetus ei koe opiskelijoiden vaikuttamismahdollisuutta niin hyvänä. Syynä saattaa olla opetuksen ja opetussuunnitelmassa olevien asioiden läpikäynti, joka antaa vain vähän aikaa muulle toiminnalle.

Kuva 12. Henkilöstöllämme on monipuolista kestävän kehityksen osaamista ja mahdollisuus täydennyskoulutukseen tarpeen mukaan.

Vastauksien perusteella maatalousopetuksen kestävän kehityksen osaaminen ja mahdollinen jatkokouluttautuminen on katsottu melko hyväksi. Maatalouspuolella työelämässä olevat yhteistyökumppanit ja sidosryhmät koetaan hyväksi ja tietoa parantaviksi. Koetaan, että kestävä kehitys on otettu osaksi koulun arkea ja kestävän kehityksen työ on sisällytetty ainakin osittain opetussuunnitelmaan. Metsäopetus ja tukipalvelut ovat tietoisia kestävän kehityksen olemassaolosta, mutta tarvetta kehittymiseen koetaan

Kuva 13. Tutkintojen opetus auttaa ymmärtämään ympäristömuutosten, yhteiskunnallisten muutosten ja teknologian kehityksen vaikutuksia omalta alalta.

Tutkintojen opetus kulkee ja kehittyy jatkuvasti työelämästä tulevien haasteiden mukaan. Työelämässä tapahtuvat muutokset pyritään mahdollisimman nopeasti siirtämään opetussuunnitelmaan ja koulun opetuskäytäntöihin. Teknologian kehittyminen näkyy hankittavissa opetusmateriaaleissa, ja työmenetelmissä joita verrataan aikaisempiin jo opittuihin.

Vastausten perusteella metsäopetus kulkee ajan tasalla melko hyvin näissä asioissa. Opetus katsotaan toteutuvan vastaamaan työelämän vaatimusten ja siellä tulevien muutoksien mukaan. Näihin muutoksiin on myös valmistauduttu. Maatalousopetus ja tukipalvelut ovat myös melko hyvin tietoisia asioista, mutta kehittymistä kaivataan.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Olen työskennellyt Haapajärven ammatti-opiston palkkalistoilla kolme ja puoli vuotta, jonka aikana talon tavat ovat tulleet minulle kohtuullisen hyvin tutuiksi. Kestävän kehityksen ohjelman rakentaminen on tullut hyvin tärkeäksi osaksi työtäni. Oppilaitoksen erilaiset toimialat antavat haasteita jokapäiväiseen elämään ja olemiseen oppilaitoksella. Pelkästään se, että oppilaitoksen henkilökunta saadaan ajattelemaan omaa tehtäväänsä ja toimintaansa siten, että kestävän kehityksen kriteerit täyttyvät antaa haasteen jokaiselle miettiä sitä, miten voin muuttaa toimintaansa siten, että toiminta on kestävä ja taloudellista.

Tärkeimpänä kestävän kehityksen tavoitteesta katsoisin oppilaille siirrettävän toiminta- ja ajatusmallin terveellisestä, turvallisesta ja oikeudenmukaisesta suunnasta elämään ja erityisesti siitä, mitä he vievät oppilaitokselta saamistaan opeista työelämään ja miten he hyödyntävät näitä oppeja.

Nyky-yhteiskunnassa jokaisen ihmisen osaaminen kestävän kehityksen osa-alueilla on tärkeää. Työelämä antaa työntekijöille tiettyjä vaatimuksia, jotka suuntaavat kustannustehokkaaseen toimintaan. Työntekijän pitää olla tehokas, mutta hänen tulee ajatella omaa työtään monesta muustakin näkökulmasta, muun muassa ympäristön suojeleminen ja jätteiden sijoittelu lajittelu jne. Ammatti-oppilaitokset ovatkin suuren haasteen edessä, kun ne vastaavat edellä mainittuihin haasteisiin. Ammatillinen kestävä kehitys tulee alkaa hyvissä ajoin, kun oppilas aloittaa opintonsa oppilaitoksessa ja kestää koko opiskelun ajan.

Haapajärven ammatti-opiston malli sijoittaa kestävän kehityksen koulutus opintosuunnitelmaan koko opintojen ajan, on hyvä. Oppilaiden sitoutuminen kestävän kehityksen ohjelmaan yhteistyössä muun koulun henkilökunnan kanssa antaa hyvän ja monipuolisen suunnan toiminnan parantamiseksi. Saadaan aikaiseksi mahdollisimman monipuolista ja laadukasta koulutusta, joka palvelee meitä jokaista. Lähtökohta täytyy olla vain se, että jokainen keke-työhön osallistuva täytyy olla innostunut ja motivoitunut asiasta.

Kestävän kehityksen työ on jatkuvaa uuden oppimista. Erilaisilla kyselyillä ja mittareilla tämän todentaminen näkyy selvimmin. Kestävän kehityksen ohjelman luonti kouluille niin, että se toimii edistäen sosiaalisia, ekologisia ja taloudellisia teemoja on haastava. Pelkän tiedon osaaminen on todettu olevan vasta alku työlle. Asenteiden luonti opiskelijoille niin, että he osaavat eri tilanteissa luoda omia työmenetelmiä ja toimintamalleja edistäen edellä mainittuja teemoja katsotaan kestävän kehityksen työn onnistumiseksi. Tämä vaatii meiltä opettajilta suurta ammattitaitoa, oikeaa asennetta ja tunnetta opetukseen ja koulutukseen.

Tutkimustulokset antavat koko henkilökunnan osalta kestävän kehityksen työn osaamisen olevan tässä vaiheessa osittain hallinnassa. Tiedetään mitä on alettu tehdä, mutta ei välttämättä osata katsoa riittävän laajasti sitä, miten se näkyy omassa työssä ja tekemisessä. Henkilökunnan lisäkoulutus katsotaan aiheelliseksi. Tulevissa toimituksissa tuleekin mitata uudelleen henkilökunnan senhetkinen osaaminen. Tällöin voidaan todeta onko tietämys kestävästä kehityksestä kohtaan parantunut.

Lähteet

Laininen, Erkki, Leinonen, Manninen Esa, Laura, Ranta, Ulla-Maija, Tenhunen, Risto & Vennervirta, Pauli. 2005. Kestävä kehitys ammatillisissa oppilaitoksissa. Copy set oy

Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymän henkilöstökertomus vuodelta 2010

Leskelä Tapio. 2007. Haapajärven ammattiopiston toiminnanohjauksen mallintaminen. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Kestävän kehityksen toteutuminen ammatillisissa oppilaitoksissa ja opettajien täydennyskoulutustarpeet: Opetushallitus 2006. Verkkodokumentti. Saatavissa http://www.oph.fi/download/47002_keketot_11_12_06.pdf, Luettu 4.12.2011

Lundgren Kati ja Näätsaari Hanna. Opetushallitus 2006. Kohti kestäväää ammatillista koulutusta. Verkkodokumentti. Saatavissa http://www.oph.fi/download/47335_kohtik_11_12_06.pdf, Luettu 4.12.2011

Haapajärven ammattiopiston verkkosivut 2011. <http://www.kam.fi/>, Luettu 20.11.2011

Oppilaitosten kestäväen kehityksen sertifiointi. Tukea kestäväen kehityksen työhön 2011. Verkkodokumentti. Saatavissa <http://www.koulujaymparisto.fi/index.php?id=1>, Luettu 18.11.2011.

Oppilaitosten kestäväen kehityksen sertifiointin säännöt 2009. Verkkodokumentti saatavissa http://www.koulujaymparisto.fi/tiedostot/Keke_sertifiointi_saannot.pdf, Luettu 20.11.2011.

Oppilaitosten kestäväen kehityksen sertifiointi, Kestäväen kehityksen ohjelma 2011. verkkodokumentti. Saatavissa <http://www.koulujaymparisto.fi/sivu.php?id=21000>, Luettu 23.11.2011.

Liitteet:

Liite 1.

HAI:n KeKe työryhmän kokous 17.11.2010 klo 13:10 – 13:50

Paikka: Rehtorin työhuone

Läsnä: Tapio Leskelä, Tommi Laurila, Pekka Junttila, Sini Lötjönen (Erkki Kumpulaisen sijainen), Leena Tahkokorpi ja Ilkka Heinonen

ASIAT:

1. Työryhmän järjestäytyminen
Tapaamisessa käsiteltiin KeKe-lomakkeita ja niiden täyttöä.
2. Jatkotoimista sopiminen
Tommi Laurila tekee KeKe-lomakkeista henkilöstökyselyn moodleen. Kyselyyn saatujen vastausten pohjalta jatkamme työryhmittäin KeKe-työtä.
KeKe-kartoitukset tulee saada tehdyksi talven 2010-2011 aikana. Syksystä 2011 tulee KeKe-työ saada osaksi opetussuunnitelmia. KeKe-auditointi voisi olla ajankohtaista aikaisintaan keväällä 2012.

Ilkka Heinonen

Liite 2.

Puheen johtajien kokouspöytäkirja

Aika: 31.3.2011 klo 14.00

Paikka: rehtorin työhuone, Erkkilä

Läsnä: Ilkka Heinonen, Pekka Junntila, Tapio Leskelä, Erkki Kumpulainen, Tommi Laurila

Keskusteltiin keke-työn alkuun saattamisesta työstettävien teemojen valinnan merkeissä. Sovittiin, että kukin ryhmä valitsee yhden teeman, ja lisäksi valitaan yksi yhteinen tema, jota kaikki työstävät.

Yhteiseksi teemaksi valittiin jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys, ja ryhmäkohtaiset teemat ovat seuraavat:

- Liiketalous: henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi
- Metsätalous: opsiin kirjattujen asioiden jalkauttaminen
- Maatalous: ravinnetaseet
- Maatila: koulurakennuksen pihojen hoito ja ylläpito
- Kiinteistö: energia ja vesi

Seuraava kokous pidetään 5.5. klo 14.00, johon mennessä ryhmien olisi hyvä kokoontua keskenään.

Muistion

kirjasi

Tommi Laurila

Liite 3.

Oppilaitos		Arvioijat	
-------------------	--	------------------	--

Arvioi väittämien toteutumista oppilaitoksessasi asteikolla					Kommentit ja kehittämistoimenpiteet
Ei lainkaan (0 p) Osittain (1 p) Melko hyvin (2 p) Erinomaisesti (3 p)					
KEKE-ASIOIDEN SUUNNITTELU	0	1	2	3	
1. Kestävä kehitys kuuluu oppilaitoksemme arvoihin ja tunnemme, mitä nämä arvot merkitsevät toiminnassamme.					
2. Tunnumme oppilaitostamme koskevat ympäristöasioihin, turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvät säännökset.					
3. Turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyviä suunnitelmia ja ohjelmia on käsitelty henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa.					
4. Oppilaitoksella on toimiva kestävän kehityksen ryhmä, jossa on eri henkilöstöryhmien ja opiskelijoiden edustajia.					
5. Kestävän kehityksen työllä on määritellyt vastuut, tarvittavat resurssit ja oppilaitoksen johdon tuki.					
6. Henkilöstöllämme on monipuolista kestävän kehityksen osaamista ja mahdollisuus täydennyskoulutuksen tarpeen mukaan.					
7. Oppilaitoksellamme on toimiva kestävän kehityksen ohjelma, joka sisältää tavoitteet ja toimenpiteet kestävän kehityksen edistämiseksi opetuksessa ja oppilaitoksen arjessa.					
8. Kestävän kehityksen asioiden opetusta on suunniteltu opettajien yhteistyönä ja kestävän kehityksen sisältöjen ja taitojen opetuksen, työsaippimisen ja ammattiosaamisen arvioinnin toteutustavat on dokumentoitu tutkinnoittain.					
9. Oppilaitoksemme ammatillisten oppimisoppimis-ympäristöjen *) ympäristö-, turvallisuus ja terveysnäkökohdat on tunnistettu ja ne on otettu huomioon työkäytännöissä ja ohjeistuksissa. *) <i>esim. opetusmaatila, opetuskeittiö, korjaamo, verstaas, tms.</i>					
10. Oppilaitoksemme tutkintojen opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueisiin liittyvää ajantasaista oppimateriaalia.					
11. Oppilaitoksemme tekee monipuolista yhteistyötä kestävän kehityksen opetukseen liittyen ulkopuolisten tahojen kanssa.					
KESTÄVÄN KEHITYKSEN TEEMOJEN TOTEUTUS	0	1	2	3	
12. Ekologiseen ja taloudelliseen kestävyteen liittyviä teemoja on käsitelty monipuolisesti oppilaitoksemme opetuksessa ja arjessa (<i>esim. energia ja vesi, jätteen synnyn ehkäisy ja kierrä-</i>					

tys, kestävä kulutus, liikenne).					
13. Sosiaaliseen ja kulttuuriseen kestävyteen liittyviä teemoja on käsitelty monipuolisesti oppilaitoksemme opetuksessa ja arjessa (esim. turvallisuus, terveys, hyvinvointi, kiusaamisen ehkäisy, kulttuuriympäristö, monikulttuurisuus).					

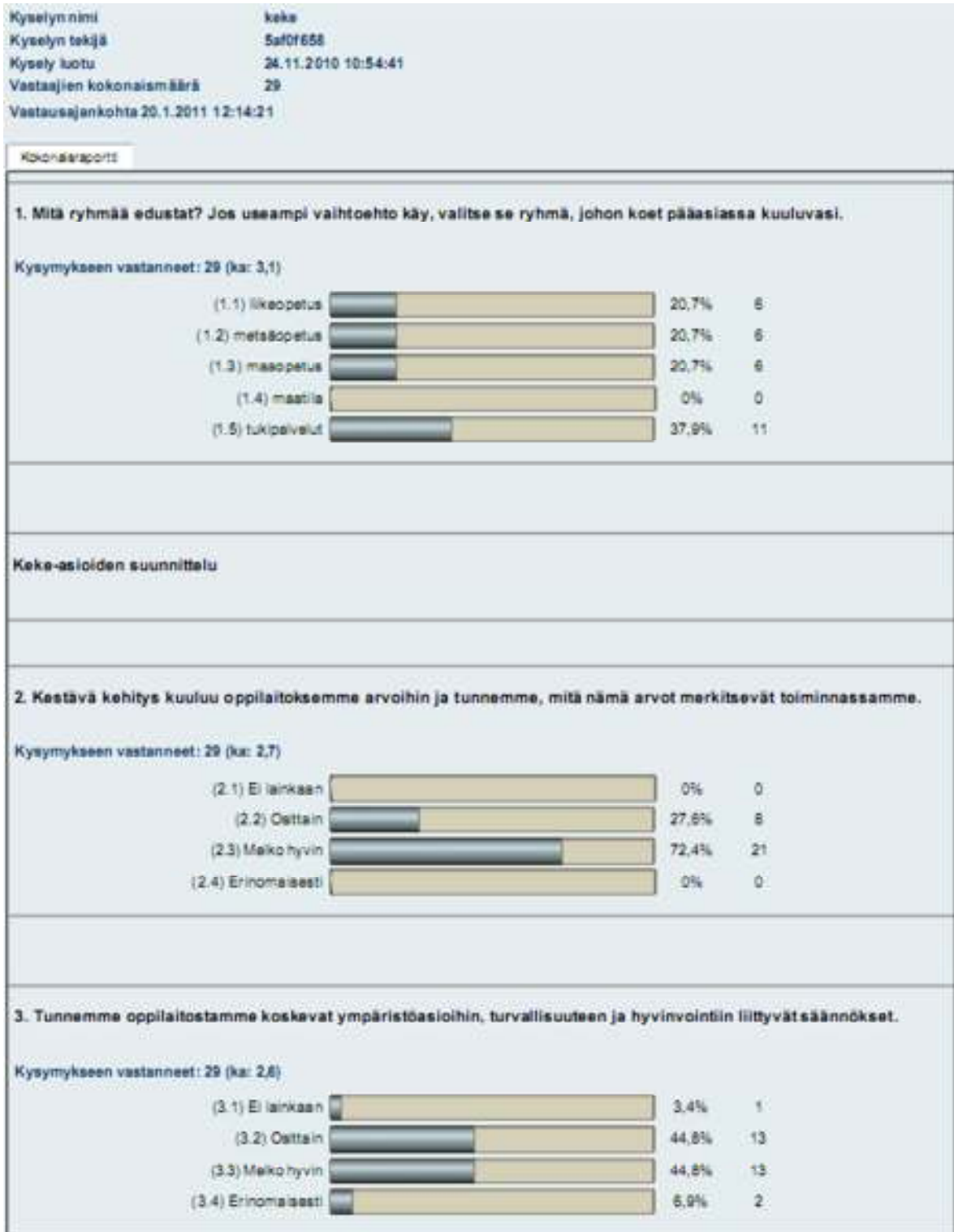
14. Henkilöstö ja opiskelijat osallistuvat aktiivisesti oppilaitoksemme kestävä kehityksen teemojen toteutukseen.					
15. Oppilaitoksellamme on monipuolisesti ekologiseen ja taloudelliseen kestävyteen liittyviä hyviä toimintatapoja, jotka ovat vakiintuneet pysyväksi osaksi oppilaitoksen arkea.					
16. Oppilaitoksellamme on monipuolisesti sosiaalisen ja kulttuuriseen kestävyteen liittyviä hyviä toimintatapoja, jotka ovat vakiintuneet pysyväksi osaksi oppilaitoksen arkea.					
17. Oppilaitoksellamme on monipuolisesti yhteistyökumppaneita kestävä kehityksen eri teemojen toteutukseen liittyen.					
Arvioi väittämien toteutumista oppilaitoksessasi asteikolla					Kommentit ja kehittämistoimenpiteet
Ei lainkaan (0 p) Osittain (1 p) Melko hyvin (2 p) Erinomaisesti (3 p)					
KESTÄVÄN KEHITYKSEN OPETUKSEN TO- TEUTUS	0	1	2	3	
18. Tutkintojen opetus antaa valmiuksia kunkin ammattialan tuotanto- ja työprosessien kestävä kehityksen näkökohtien tunnistamiseen ja oman työn suunnitteluun kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti (mm. ympäristö-, turvallisuus-, terveys- ja eettiset näkökohdat).					
19. Tutkintojen opetus antaa valmiuksia oman ammatti-alan työmenetelmien, välineiden ja materiaalien arviointiin ja valintaan kestävä kehityksen näkökulmasta (mm. ympäristö-, turvallisuus-, terveys- ja eettiset näkökohdat).					
20. Tutkintojen opetus lisää tietoa vastuullisesta yritystoiminnasta sekä alan kestävä kehityksen säädöksistä, sopimuksista, teknologiasta, työmenetelmistä ja hallintajärjestelmistä.					
21. Tutkintojen opetus auttaa ymmärtämään ympäristömuutosten, yhteiskunnallisten muutosten ja teknologian kehityksen vaikutuksia omalla ammattialalla.					
22. Tutkintojen opetus lisää tietoa kestävä kehityksen merkityksestä ihmisen tulevaisuudelle sekä vaikuttamisen mahdollisuuksista omassa elämässä ja työyhteisön jäsenenä.					
23. Opiskelijoille tarjotaan erilaisissa oppimisympäristöissä monipuolisia kokemuksia ympäristön ja kulttuurien monimuotoisuudesta.					
24. Opiskelijat harjoittelevat oppilaitoksessamme ja sen ulkopuolissa oppimisympäristöissä monipuolisesti turvallisia, terveellisiä ja ympäristövastuullisia toimintatapoja sekä sosiaalisia ja kulttuurisia taito-					

ja.					
25. Opiskelijoilla on oppilaitoksessamme aitoja osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.					
SEURANTA, ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN					
26. Oppilaitoksemme arvioi vuosittain kestävänsä kehityksen toteutumista opetuksessa ja oppilaitoksen arjessa.					
27. Oppilaitoksemme henkilöstö ja opiskelijat osallistuvat kestävänsä kehityksen arvioinnin tulosten käsittelyyn.					
28. Arvioinnin tuloksia hyödynnetään oppilaitoksemme opetuksen ja toimintakulttuurin kehittämiseen.					
Oppilaitoksen pisteet yhteensä					

Oppilaitoksen kokonaispisteet	Tuloksen suuntaa-antava arviointi			
	Alle 20 pistettä	20-40 pistettä	40-60 pistettä	Yli 60 pistettä
/84 p	Aika käynnistää keke-työ	Hyvä alku!	Olette jo aika hyviä!	Joko teillä on sertifikaatti?

Pisteet osa-alueittain			
Keke-asioiden suunnittelu	Kestävänsä kehityksen teemojen toteutus	Kestävänsä kehityksen opetus	Seuranta, arviointi ja kehittäminen
/33 p	/18 p	/24 p	/9 p

Liite. Tutkimus taulukoita

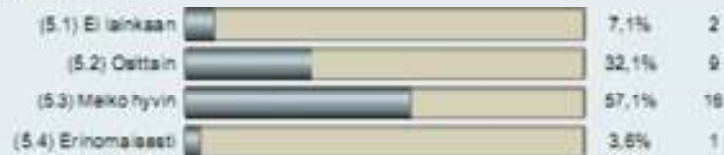
4. Turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyviä suunnitelmia ja ohjelmia on käsitelty henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa.

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 2,4)

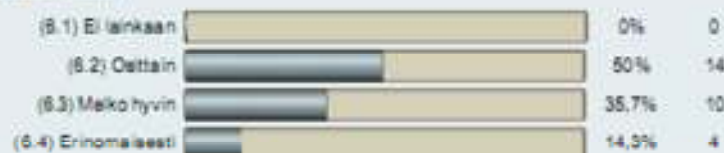
5. Oppilaitoksella on toimiva kestävä kehityksen ryhmä, jossa on eri henkilöstöryhmien ja opiskelijoiden edustajia.

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 2,6)

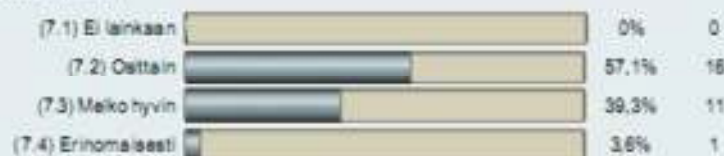
6. Kestävä kehityksen työllä on määritellyt vastuut, tarvittavat resurssit ja oppilaitoksen johdon tuki.

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 2,6)

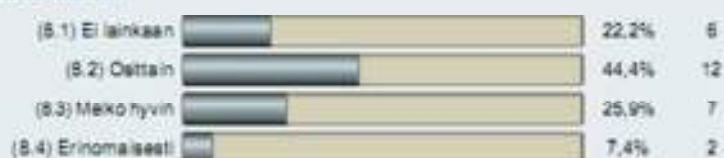
7. Henkilöstöllämme on monipuolista kestävä kehityksen osaamista ja mahdollisuus täydennyskoulutukseen tarpeen mukaan.

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 2,5)

8. Oppilaitoksellamme on toimiva kestävä kehityksen ohjelma, joka sisältää tavoitteet ja toimenpiteet kestävä kehityksen edistämiseksi opetuksessa ja oppilaitoksen arjessa.

Kysymykseen vastanneet: 27 (ka: 2,2)

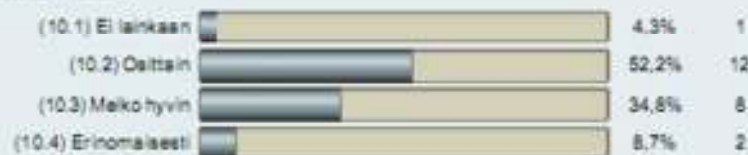
9. Kestävän kehityksen asioiden opetusta on suunniteltu opettajien yhteistyönä ja kestävän kehityksen sisältöjen ja taitojen opetuksen, työssäoppimisen ja ammattiosaamisen arvioinnin toteutustavat on dokumentoitu tutkinnoittain.

Kysymykseen vastanneet: 22 (ka: 2,2)

10. Oppilaitoksemme ammatillisten oppimisympäristöjen *) ympäristö-, turvallisuus ja terveysnäkökohdat on tunnistettu ja ne on otettu huomioon työkäytännössä ja ohjeistuksissa. *) esim. opetusmaailia, opetuskeittiö, korjaamo, verstaas, tms.

Kysymykseen vastanneet: 23 (ka: 2,5)

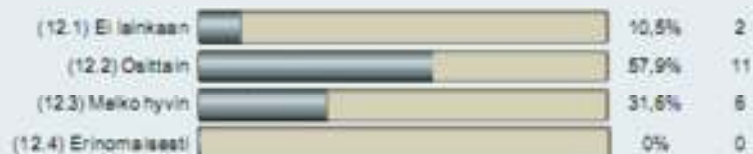
11. Oppilaitoksemme tutkintojen opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueisiin liittyvää ajantasaista oppimateriaalia.

Kysymykseen vastanneet: 20 (ka: 2,4)

12. Oppilaitoksemme tekee monipuolista yhteistyötä kestävän kehityksen opetukseen liittyen ulkopuolisten tahojen kanssa.

Kysymykseen vastanneet: 19 (ka: 2,2)

Kestävän kehityksen teemojen toteutus

13. Ekologiseen ja taloudelliseen kestävyysliittymiä teemoja on käsitelty monipuolisesti oppilaitoksemme opetuksessa ja arjessa (esim. energia ja vesi, jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys, kestävä kulutus, liikenne).

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 2,2)

14. Sosiaaliseen ja kulttuuriseen kestävyysliittymiä teemoja on käsitelty monipuolisesti oppilaitoksemme opetuksessa ja arjessa (esim. turvallisuus, terveys, hyvinvointi, kiusaamisen ehkäisy, kulttuuriympäristö, monikulttuurisuus).

Kysymykseen vastanneet: 25 (ka: 2,4)

15. Henkilöstö ja opiskelijat osallistuvat aktiivisesti oppilaitoksemme kestävä kehityksen teemojen toteutukseen.

Kysymykseen vastanneet: 27 (ka: 2,1)

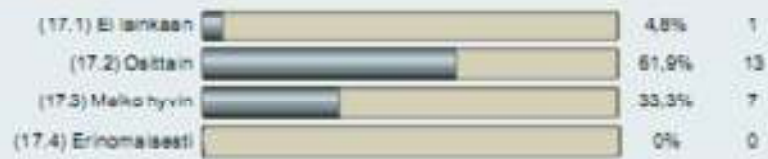
16. Oppilaitoksemme on monipuolisesti ekologiseen ja taloudelliseen kestävyysliittymiä hyviä toimintatapoja, jotka ovat vakiintuneet pysyväksi osaksi oppilaitoksen arkea.

Kysymykseen vastanneet: 27 (ka: 2,2)

17. Oppilaitoksellamme on monipuolisesti sosiaalisen ja kulttuuriseen kestävyysliittymiä hyviä toimintatapoja, jotka ovat vakiintuneet pysyväksi osaksi oppilaitoksen arkea.

Kysymykseen vastanneet: 21 (ka: 2,3)

18. Oppilaitoksellamme on monipuolisesti yhteistyökumppaneita kestävä kehityksen eri teemojen toteutukseen liittyen.

Kysymykseen vastanneet: 21 (ka: 2)

Kestävä kehityksen opetuksen toteutus

19. Tutkintojen opetus antaa valmiuksia kunkin ammattialan tuotanto- ja työprosessien kestävä kehityksen näkökohtien tunnistamiseen ja oman työn suunnitteluun kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti (mm. ympäristö-, turvallisuus-, terveys- ja eettiset n

Kysymykseen vastanneet: 18 (ka: 2,3)

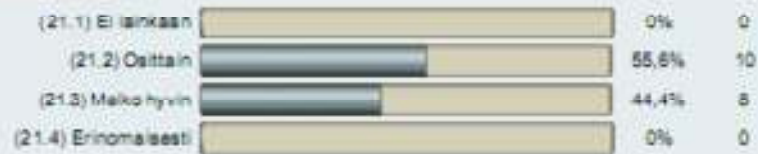
20. Opetus antaa valmiuksia oman ammattialan työmenetelmien, välineiden ja materiaalien arviointiin ja valintaan kestävä kehityksen näkökulmasta (mm. ympäristö-, turvallisuus-, terveys- ja eettiset näkökohdat).

Kysymykseen vastanneet: 19 (ka: 2,5)

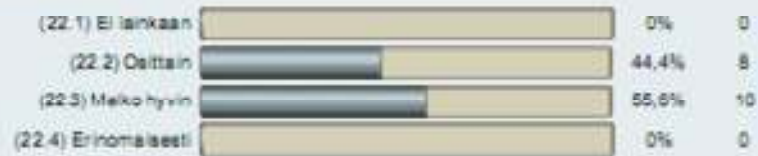
21. Tutkintojen opetus lisää tietoa vastuullisesta yritystoiminnasta sekä alan kestävän kehityksen säädöksistä, sopimuksista, teknologiasta, työmenetelmistä ja hallintajärjestelmistä.

Kysymykseen vastanneet: 18 (ka: 2,4)

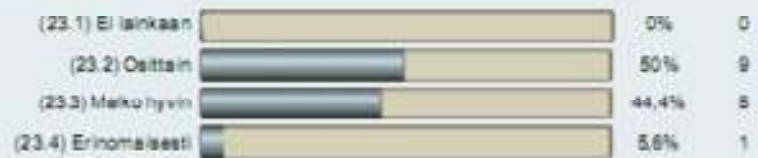
22. Tutkintojen opetus auttaa ymmärtämään ympäristömuutosten, yhteiskunnallisten muutosten ja teknologian kehityksen vaikutuksia omalla ammattialalla.

Kysymykseen vastanneet: 18 (ka: 2,6)

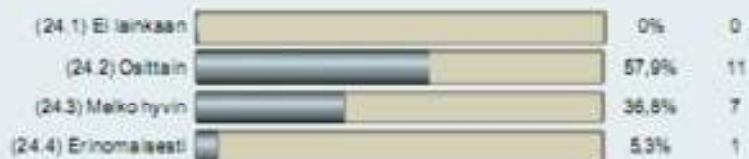
23. Tutkintojen opetus lisää tietoa kestävän kehityksen merkityksestä ihmisen tulevaisuudelle sekä vaikuttamisen mahdollisuuksista omassa elämässä ja työyhteisön jäsenenä.

Kysymykseen vastanneet: 18 (ka: 2,6)

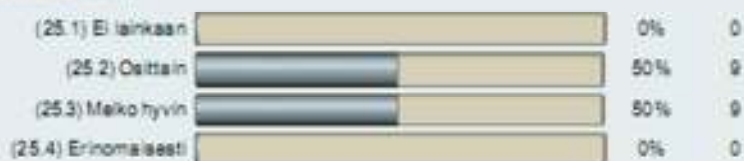
24. Opiskelijoille tarjotaan erilaisissa oppimisympäristöissä monipuolisia kokemuksia ympäristön ja kulttuurien monimuotoisuudesta.

Kysymykseen vastanneet: 19 (ka: 2,5)

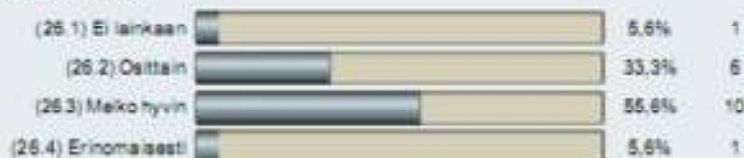
25. Opiskelijamme harjoittelevat oppilaitoksessamme ja sen ulkopuolissa oppimisympäristöissä monipuolisesti turvallisia, terveellisiä ja ympäristövastuullisia toimintatapoja sekä sosiaalisia ja kulttuurisia taitoja.

Kysymykseen vastanneet: 18 (ka: 2,5)

26. Opiskelijoilla on oppilaitoksessamme aitoja osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.

Kysymykseen vastanneet: 18 (ka: 2,6)

Seuranta, arviointi ja kehittäminen

27. Oppilaitoksemme arviol vuosittain kestävä kehityksen toteutumista opetuksessa ja oppilaitoksen arjessa.

Kysymykseen vastanneet: 19 (ka: 1,7)

28. Oppilaitoksemme henkilöstö ja opiskelijat osallistuvat kestävä kehityksen arvioinnin tulosten käsittelyyn.

Kysymykseen vastanneet: 21 (ka: 1,8)

29. Arvioinnin tuloksia hyödynnetään oppilaitoksemme opetuksen ja toimintakulttuurin kehittämiseen.

Kysymykseen vastanneet: 18 (ka: 1,8)

Kehittämistoimet

30. Millaisia kestävä kehitystä edistäviä toimenpiteitä oppilaitoksessa voitaisiin tehdä lyhyellä (viikkojen tai kuukausien) aikavälillä?

1. Tehdä KEKE-ohjelma (-34942518)
2. Keka-yöryhmien pitäisi saada työ käyntiin. (-34954917)
3. valojen ja laitteitten sammuttamista lähtlessä,roskien lajittelu,äikensä silvoamista,arvostaa toistenomaisuutta esim. ei rikotta is tahallaan pakkaja. (-34967396)
4. Turhan energian kulutuksen lopettaminen! (-34966703)
5. samoja asioita kuin alemmassa otsikossa (-34969106)
6. ????? (-34971440)
7. Paperin kulutus on varmasti yksi merkittävä asia. (-34983186)
8. Taloudellisia jatkuvasti Ympäristö Turvallisuus (-34983231)
9. Konkreettisia valintoja: jätteiden lajittelu, energian käyttö (valaistus jne.), turhan paperin välttäminen, ei ruokaa roskikseen: ruuan myyntilajioistus päivän päätteeksi (-34987334)
10. valita kestävä kehityksen teema ja sitouttaa koko henkilöstö ja opiskelijat toteuttamaan teeman mukaista toimintaa (-35055331)
11. Lisää kierrätyksiä: Oppilaille kierrätys infon kertaus (-35251713)
12. Keka-opetusta oppilaille (-35439375)

31. Millaisia kestävä kehitystä edistäviä toimenpiteitä oppilaitoksessa voitaisiin tehdä pitkällä (vuosien) aikavälillä?

- 1.Toteuttaa em. ohjelmaa (-34942518)
2. "Elävä" keka-toimintamalli. Kestävä kehitys toimintamalliksi mahdollisuuksien mukaan. (-34954917)
3. samaa kuin edellisessä kohdassa. (-34967396)
4. Turhan energian kulutuksen lopettaminen. (-34966703)
5. oppilaat oppisivat viemään roskansa ja sammuttamaan aina valot lähtlessään eivätkä rikkoisi koulun omaisuutta ja jokainen sammuttaa tietokoneen ilian päätteeksi säästyisi sähköä (-34969106)
6. ?????????????? (-34971440)
7. Kun opetuksessa siirytään enenevässä määrin Moodien käyttöön, kopiomäärät putoavat hyvin paljon. (-34983186)
8. Taloudellisuus Ympäristöasiat Turvallisuus (-34983231)
9. Ka. edellinen (-34987334)
10. valita vuosittelem uusi teema ja toteuttaa sitä ja allen käydä ajan kanssa kaikki mahdolliset "epäkohdat" läpi ja toteuttaa parempi tulevaisuus sekä henkilöstön että opiskelijoiden toiminnalle (-35055331)
11. Tulosten arviointi ja käytäntöjen parantaminen. (-35251713)
12. Lisää jätteiden lajittelupakkoja (-35439375)